

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SĄJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:

metams „ 2.00
pusmečiui „ 1.00

ADRISAS:

SE Cor. Moyamensing av. & Mc Clellan
Street. Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 47

Philadelphia, Pa. 29 Lapkričio (November) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Kapitalistai šarvuojausi prieš darbininkus.

NE naujiena tas ir jau seniai žinoma, nuo to laiko, kaip darbininkai pradėjo pažinti savo skriaudėjus ir suprast, kad norint atsiginti nuo tų plėšikų reikia vienyti ir išvien kovoti su jais. Ponai pabirkantai ir visoki darbdaviai tuomet da labiau pradėjo tvirtinti savo draugiškus ryšius ir tarties kaip išnaikinti darbininkų sąjungas. Tų sąjungų [unijų] tikslas buvo ne gana platus — kovojo tik už padidinimą uždarbio, už geresnį su darbininkais apsiėjimą ir trumpesnę darbo dieną. Bet kaip prieš jas kapitalistai stojo, kaip jie su savo valdžia jas persekiojo! Šalia tų siauratikslių sąjungų pradėjo galingai platintis kita darbininkų judėjimo sriovė, su kur kas platesniais tikslais ir reikalavimais, — sriovė politikiškoji. Atsirado socialistų partija. Ir štai kapitalistai senasias unijas ima stropiai remti, jų skalikai — visokių tikybų kunigai pradėjo atrast jas stovint ant krikščioniškos teisybės pamato, nors pirmiau jos buvo prakeiktos — dabar jau visą prakeikimo sankrovą atkreipia prieš naują darbininkų vienybės vėliavą, prieš socialistų partiją ir

abelnai prieš socializmą: unionizmas, pirmiaus prakeiktas, dabar jau kone šventas. Kapitalistai mat pasirenka iš dviejų blogumų mažesnįjį. Unijos visgi—gi tarpais daug jiems nesmagumo padaro su savo streikais, bet tas jų darbas tai tik menkniekis, prieš naująją sriovę, kuri ne tik streikais mano pagerinti darbininkų buvį, bet ir politika, ir nurodo, kokiais keliais ir koku budu išgelbėti darbininkų pasaulę nuo jos griuvimo, nurodo galutinį darbininkų tikslą — socializmą.

Unijos jau pasiliko beveik vien kapitalistų bernų rankose, jos pradėjo netekt įsitikėjimo susipratusiųjų darbininkų tarpe. To priežasčia buvo unijų nesikišimas į politiką. Ir štai nuo pernai metų sąjungų vadovai «pavelija» kištis į politiką. Bet jau su ta savotiška politika senosios sąjungos nepadaro sau pamato. Jau darbininkai traukia unijas ant naujų pamatų, įneša demokratišką valdymosi būdą, stato pirm savęs socialistų tikslus. Štai ir vėl kapitalistai stoja prieš unijas, bet jau ne prieš patį unionizmą, tik prieš darbininkų klėsos judėjimą.

Amerikos pabirkantai susijungė į savo draugiją vadin. «National Manufacturers Association» ir apskelbia karę su unijoms. Ta draugija gana tvirta, nes prie visogalingojo pinigų, — kuriame yra jų «partikėjimas Dievu» — «In God we trust», — turi apie 3 tūkst. narių iš įvairių pramonės šakų.

Prieš unijas jau nuo keletos metų kovoja net krauju ir ugnia «raudonojoje» Koloradoje, toje «Amerikinėje Maskolijoje», ir iš dalies Idahoje ir kitose valstybėse. Bet jau dabar tokia kovai susitvėrė visuomeniška ar «tautiška» [«National»] draugija, sudėdama tam tikslui į pusantro milijono dolerių. Jos prezidentas, ponas Cleave, tvirtina, kad kova bus varoma su kirviu... Tos nedorosios, nepaklusnios darbininkų sąjungos bus kaip kirviu nukirstos. Tam padės... mokslas. Kirvis ir mokslas... Kapitalistų mokslas — jis žinomas darbininkams jau nuo keletos dešimčių metų. Bet iki šiol jis visgi nebuvo teip organizuotas; atskiri tik «mokslinčiai» tikrai «filiozofiskai» teisino kapitalą. Dabar bus tas viskas surišta ir pagal vieną plėną mokyklos, kolegijos ir universitetai leis kapitalistiškosios dorybės šviesą. Šviesa ta ne vieną suvadžios, ne vieną įbaugis. Nes ir gražią vasaros naktį ne vienas pradžinga skarba pamatęs, kuomet palių puvėšiai išleidžia ugnies liežuvius, ir neviens nusigąsta, pamislįjęs, kad tai gilinė šėpso, o čia supuvęs kelmas šviečia... Jau dabar dieviško prakeikimo kapitalistų tvarkos apgynimui nepakanka. Mokslas, teip giriamas, teip darbininkai jį gerbia, tai jis turi but kapitalistų sunaudotas. Bet męs, darbininkai, nenusiminkim: mokslas vis liks mokslu, ir iš to, kad mūsų priešai stengsis jį galutinai prostituoti, t. y. padaryti paleistuvišku — męs ištrauksime tikrojo apšvietimo ir susipratimo kibirkštis, o iš tų kibirkščių pasidarys ugnis, kuri apvalys svieta nuo tų kapitalo nedorybių.

Lietuviu moteru susivažiavimas Kaune.

VASARA 1907 metais nekurie Kauno kunigai sumanė susaukti «Lietuvių moterų susivažiavimą». Iš jiems prijaučiančių moterų ir mergaičių jie sutvėrė komitetą, kuris ir kreipėsi į ministerį leisti moterims susivažiuoti Kaune. Ministeris leido. Susivažiavimas liko paskirtas ant spalio 6 ir 7 dienos (n. st.). — Minėtasis komitetas politikos klausimus iš susivažiavimo programo «išmetė»; ar tą jis padarė, norėdamas, kad «partuviškumas» susivažiavimo darbams neužkenktų, ar kad valdžia jo (susivažiavimo) neuždraustų, tai pasakyt sunku, bet greičiau pabūgo «partuviškumo». Susivažiavimo tikslas, kaip rašo paties komiteto pranešimas, — «aptarti kai kuriuos klausimus iš kultūriškosios ir ekonomiškosios moters veiksmo sryties». Žodžiu — viskas, tik be «politikos». Tokioj prasmėj ir referatai buvo sustatyti.

Artinos paskirta susivažiavimui diena. Nebuvo girdėt kalbant apie susivažiavimą, jei bent koks laikraštis parašys straipsnelį, arba kokia kaimo mergina pašnibždomis, kaip kokią paslaptį, pasakys savo draugei: «Aš važiuosiu Kaunan». — Pirmeivės merginos dasižinojusios, kad tai kunigų rengiamas susivažiavimas, pametė norą važiuoti. Nebuvo tokių karštų kalbų, tokių rinkimų atstovų, kaip į «Didįjį Vilniaus Seimą». Viskas ėjo paprasta vaga, ir žmonės daugiau žingėdavo dūmos rinkimais, negu tuo susivažiavimu.

Subatoj, spalio 5 dieną, jau pradėjo iš visų pusių važiuoti į Kauną moterys, maišėsi ir vyrai.

Susivažiavimą paskirtame laike (nedėlioje, spalio 6 d. 3 val. po pietų) atidengė organizacinio komiteto pakviesta literatė G. Petkevyčiūtė (Bitė). Ją ir pirmininke išrinko, jos pagalbininkėmis: Z. Kimantaitė ir Leonienė; sekretorėmis — Pleirytė-Puidienė ir Pečkauskytė (Šatrijos Ragana); susivažiavimo patarėju (juris-konsultus) — advokatą P. Leoną. — Prasadėjo didžiausia eilė pasveikinimų. Sveikino kitų tautų moterų sąjungos, lietuvių laikraščių redakcijos, įvairios lietuvių apšvietos draugijos ir pavienės ypatos. Visi linkėjo susivažiavimui geros kloties; mažai buvo pasveikinimuos naudingų patarimų, tik kunigai ir jų draugijos nuolat kišo susivažiavimui, kad būtų jis «tikrai krikščionišku». Pasveikinimams pasibaigus, prasidėjo skaitymas referatų. Buvo įvairių referatų, bet nė vieno nebuvo, piešančio moters darbininkės padėjimą, nė vieno referato, aiškinančio betiesį moters padėjimą ekonominėms sąlygoms. Referatai lietuvių daugiausia turtingųjų moterų reikalus, iš jų atžvilgio išradinėjo betiesį moters padėjimą ir kvietė visas moteris «vienybėn».

Neminėsiu atskirų referatų ir pavardžių jų autorių, pasakysiu, kad tik pora buvo rimčiau parašytų, gilesnių, o kiti tai buvo kokiai vienai «moters veiksmo sryčiai» pašvesti, gana paviršutiniai. Žingėdžiau bus skaitytojams aprašius, kokią praktišką darbą susivažiavimas atliko, kokias rezoliucijas priėmė. Susivažiavimo atliktą darbą ir rezoliucijas, mano nuomone, galima padalinti į 4 dalis: 1) Kaip moters turi organizuotis. 2) Mokyklos. 3) Kova su girtuoklybe ir 4) Ūkės pakėlimas. Aprašinėdamas kiekvieną dalį, aš nurodysiu labiau atsižymėjusius referatus ir kalbas.

I. Kaip turi moterys organizuotis.

Ponia Vaitkevyčienė savo referate palietė klausimą, kaip moterys turi organizuotis. Referantė darodinėjo, kad tarp visų moterų yra bendri reikalai, ir tiems reikalams pakakinti ir tėvynės kultūrai pakelti reikią uždėti atskirą moterų sąjungą ir leisti specialiai moterims pašvestą laikraštį. P. Vaitkevyčienė priminė ponų ir kunigų įkurtą Kauno šv. Zitos tarnaičių draugiją, pagyrė ją. Tas referatas, nors ir negiliai parašytas, nors ir jo autorė nepadavė sumanymo, kaip moterims organizuotis, — sukėlė karštus ginčus. Po to kalba p. Kimantaitės, kuri išrodė, kad dabartinėse sąlygose reikią su vyrais vienyti, o ne skirtis nuo jų, ir kovot už tiesias išvieno, taigi specialiai moterims pašvestas laikraštis būsiąs bereikalingas, geriaus reikią esančios laikraščiaus atkreipt didesnę atydą į moterų klausimą. Susivažiavimas sutiko su p. Kimantaitės nuomone, — apie laikraščio leidimą nieks vėliau ir nebeužsiminė. Apie moterų organizavimo klausimą išėina kalbėt advokatas Janulaitis; jis darodinėjo, kad tos tariamos «vienybės» pas moteris nėra ir būti negali, nes jų reikalai yra įvairūs. Nupiešė jis tarnaitės padėjimą, pabirko darbininkės, prilygino jų padėjimą prie «ponios» ir pabirko savininkės, ir paklausė: ar gali būti tarp jų vienybė? «Ir ne dėlto vargsta moterys, kab vyrai jas skriaudžia, bet dėlto, kad męs gyvenam kapitalo tvarkoj, kad viskas yra mainoma ir parduodama, kad meilė, gražumas į pinigą apverčiamas, kad žmonijoj viešpatauja konkurencija». Ir išvedė kalbėtojas, kad tik tada pranyks toks betiesis moterų padėjimas, kuomet bus pamainyta kapitalo tvarka. Už tai moterys ir turi prie pamainymo tos tvarkos prisidėt. Tai tegul jos nesiskiria, bet pagal amato jungias prie vyrų sąjungų. — Ta kalba iškėlė aikštėn tamsiasias spēkas ir parodė, kas tame susirinkime užima skaitlingiausią vietą. Viena po kitos kėles ūkininkės ir šaukė, kad kalbėtojas neteisybę pasakė: tarnaitės ponavojančios, o jos, ūkininkės, vargstančios; tarnaitėms išmoką po 60 rub. kas met, o joms, ūkininkėms, nieko neblieką; bet kur ir kas moka tarnaitėms kaime 60 rub. — neparodė. O tula p. Jakubinaitė tai net visą vargo ir bado teoriją išvedė: bedarbė, girdi, kylanti nuo tinginiavimo, kas netingėsiąs, niekad

vargo ir bado nekeitėsi. Nieks nemėgino sukritikuoti tokius «protvimus», tik sekretorė p. Puidienė pirmininkės vardu «atsako» ūkininkei skundusiai «pasileidusias» tarnaites: «Tiesa, kad tarnaitės trupučiuką pasileidusios (gal daugiau, negu trupučiuką, aš tik suminkštiniu), bet tas pranyks, kuomet prasiplatys šviesa»...

Janulaičio prakalba ir kilusieji po jos ginčai parodė, kad nežiūrint į išbrėžimą iš susivažiavimo programo «politikos» klausimų, «vienybės» vis tik tarp moterų negali būti: tarnaitė ir ponija, darbininkė ir pabrinkantė, samdininkė ir ūkininkė — kalba viena kitai nesuprantama kalba. Štai pavyzdys. Nors šaukė ponios prie vienybės, bet «pasileidusios» tarnaitės nesuprato tos vienybės ir dėtis nenorėjo. Užėina ant katedros paprastai apsirėdžiusi mergina, matomai tarnaitė ir prabyla: «Aš norėčiau prašyti brangiųjų poniučių»... — Na, tariau, prasidės meldimas, bet klausau toliau... balsas mergaitės reiškia ką kitą, tai ne meldimas, tai skundas, skundas nuvargintos krutinės, užgautų jausmų. «Blogas yra padėjimas dvaro tarnaitės, jom gulėt prisėina viename kambaryje su vyrais; ten reikia prisiklausyti daug biaurių žodžių. Naktimis užveizdos tankiai siunčia mergaites į nepadorias vietas»... Ir prašo mergina tik vieno, nad būtų dvarnos paskirta užveizdos iš moterų, kad galėtų joms mergaitė pasiskųst, ir prašo po kelis kartus atkartodama «gerbiamųjų», «meiliųjų», «brangiųjų» «poniučių» «pasileidusi» tarnaitė. Kalba Grasildos Petronaitės tik meldimo formoj buvo pasakyta, bet įsiklausius buvo žymu, kad tai ne meldimas, kad tai verksmas, kurs greit gali pereiti į kerštą prieš «poniutes». Tai buvo atsakymas visam susirinkimui sulyg moterų vienybės, — neapšviesta tarnaitė supranta, kad ir tame susirinkime ponios pasilieka ponions ir ji prašo jų... Nieks iš poniučių neišėjo atsakyti tarnaitėi, nieks nepadavė sumanymo, kad naujai tveriamai moterų sąjunga kovotų už tarnaičių gyvenimo pagerinimą, nieks nekvieta, kad sąjunga reikalautų įvedimo dvaruose ir kitur, kur dirba moters, moterų-prižiūrėtojų. Tik vėl pirmininkės vardu p. Puidienė «atsako» kalbėtojais: «Čia nėra ponių, čia esame lygios, vadinkimės viena kita draugėmis»... Dvarininkams gi p. Puidienė išreiškė «papeikimą»; žinoma, nuo to nebus dvarininkams sunkiau, o tarnaitėms lengviau.

Kad nėra tarp susirinkusiųjų vienybės da aiškiau pasirodė, kuomet vėl buvo pradėta kalbėti apie organizavimos. Čia tai jan susivažiavimas pasidalino į dvi dali: pirmieji ir atžagareivius — kunigus su davatkomis. Pirmieji stovėjo už tą, kad moterims reikią sutvert sąjungą ir prisidėt prie Rusijos «Moterų Tiesos Lygos» (sąjungos); antrieji gi, matydami, kad prisidėjus prie «Rusijos Lygos» nepasiseks apipinti lietuvių moterų klerikalizmo tinklu, stovėjo už atskirią sąjungą (kun. Januševyčia, kun. Ališauckis). Galų gale pirmieji paėmė viršų, priimta tokia rezoliucija: «Iškovojimui moterų tiesų kuriasi sąjunga, kuri jungiasi su panašiomis sąjungomis kitų tautų». — Svarstant toliau organizavimos klausimą, beveik be debatų priima antrą punktą: «Pagerinimui naminio būvio tvirti sąjungas pagal užsiėmimo».

Kyla klausimas, ar priimt prie sąjungos vyrus. Pirmieji darodinėja, kad moters turi nesiskirti nuo vyrų, turi išvieno kovoti, už tai ir vyrai galį priklausyti prie moterų sąjungų. Kunigams tai netinka, jie į moteris pripratę yra žiūrėt kaip į klausias avelis; jeigu jos bus vienos, tai visuomet eis paskui kunigus, už tai jie ir stoja, kad vyrai nebūtų prileidžiami prie moterų draugijų. Ir čia da pirmiejiams sekasi, — susivažiavimas nutaria: «Moterų sąjungos veikia skyrium arba drauge su vyrais».

Sąjungai sutverti nutarta buvo čia pat išrinkti organizacijinį komitetą. Prasidėjo debatai, kur turėtų būti komiteto buveinė ir ką į tą komitetą rinkti. Vilnius ir Kaunas stojo į lenktynes už komiteto buveinę. Vilniuj susitelkus lietuviška laikraštija, ten susipietę lietuviai inteligentai ir inteligentės, o Kaune — Dvasiška Seminarija, klerikai, «profesorai» — kun. Januševyčia, kun. Žadei-

kis, kun. Alšauckis, kun. Dagelis ir kiti, šv. Kazimiero Draugija, šv. Juozapo darbininkų Draugija, šv. Žitos tarnaičių draugija, «Nedėdienio Skaitymas», «Draugija». Nesunku suprasti, kad visa pirmiejiškoji susivažiavimo pusė velijo Vilnių moterų sąjungos centru, o klerikalai galvą dėjo už Kauną; jei sąjungos valdyba bus Vilniuj, — ji bus rankose pirmiejių, o jei Kaune — viešpataus joje klerikalai. Šitos dvi pusės susirėmė. Ilgai prirodinėjo vieni už Kauną, kiti už Vilnių, bet ačiu blogai tvarkai teip ir nebuvo nutarta, kur bus valdybos buveinė. «Kur bus daugiau gerų žmonių iš ten ir rinksime» — pasakė viena, pereinant prie komiteto rinkimo. Šiaip-teip išrenka kelias, bet štai pastato vyro kandidatūrą į sąjungos komitetą. Ir nors pirma buvo nutarta, kad gali ir vyrai įeiti į moterų draugoves, kilo antrą kart diskutijos. Kunigai darodinėjo, kad nereikią vyrų į komitetą, lai pačios moterys parodys, kad jos moka vest organizaciją; pirmieji gi darodinėjo, kad ir vyrą galima rinkti. Bet vieni iš vyrų atsakė būti komitete, kitų kandidatūras kažin kaip nustūmė, ir niekas iš vyrų nebuvo išrinktas, nors buvo nutarta rinkti ir vyrus. Į komitetą vietoj paskirto ir jau nutarto skaitliaus 10 ypatų, išrinkta 16. Prie išrinktųjų 10 ypatų prisegtas visas susivažiavimą surengusis komitetas, — tas padaryta kunigams tvarką susivažiavime suardžius, gelbėjant susivažiavimą nuo galutinio iškrikimo. Kur bus komiteto buveinė, teipgi liko nenutarta, bet sprendžiant iš apsigyvenimo vietų išrinktųjų tai išėitu Kaunas. Į komitetą pateko: Bortkevičienė, Norkytė, Kimantaitė, M. Pečkauskaitė, Leonienė, Grininė, Žemaitė, Purvinskaitė, Pleirytė-Puidienė, Vaitkevičienė, Al. Petkavičaitė, Lebkauskienė, Kubilinskytė, Robašauskienė, Daugelytė ir Augustinaitė.

II. Mokyklų klausimas.

Ligšiol mūsų moters, atlikdamos naminių darbų, ir vaikus auklėdavo, mokindavo, tai nėra ko stebėtis, kad mokyklų ir vaikų mokymo klausimas užėmė daug vietos susivažiavime. Apie mokyklas kalbėjo įvairioms kalboms, vienas kito ir kitos nesuprasdami, neatkreipdami, atydos, ką pirmutiniai pasakė. Kunigai norėjo mokyklų, kad per jas sėti klerikalizmo nuodus, stovėjo, kad mokykla būtų «tautiška» ir «krikščioniška», jie norėjo per mokyklas padidinti savo sumažėjusią į žmones įtekmę; kiti norėjo, kad per mokyklas šviesą praplatint, tretį, — kad praplatinus liaudies susipratimą, duoti jai naują paspirtį kovai už savą tiesas; o buvo ir tokių, kurie norėjo per mokslą pataisyti «pasileidusias» tarnaites, tarnaitė gi Augustinaitė tvirtino, kad mokyta tarnaitė geriaus ponams įtiksianti. Visai į mokslą žiūrėjo, dauguma visgi linko ton pusėn, kad mokykla būtų «tautiška» ir grynai «krikščioniška». — Buvo pripažinta, kad mažai mokytojų, kunigai piršo savus mokytojų kursus Kaune, kur mokytojai būsią auginami tikrai krikščioniškai. Rezoliucija sulyg mokyklų priimta neaiški: «Pirmasis lietuvių moterų susivažiavimas nutarė rūpintis: 1) kad mokytojai būtų lietuviai, 2) kad būtų daugiau mokyklų, ypač sodžiaus mokyklėlių ir 3) kad daugiau būtų, steigiami mokytojų seminarijų. Tuo rūpintis pavedam Sąjungos Komitetui». Žymu, kad mokykla turės būti «tautiška», aišku, kad mokytojai bus «lietuviai», bet paklausiu: — ką daryt su mokytojais ne «lietuviams», bet mōkančiais lietuvių kalbą ir prie tam gerai pedagogais? Nejaugi jų neprieist prie mokyklų! O sulyg mokyklų «krikščioniškumo» ar «svietiškumo», tai nieko nepasakata, čia gali kiekvienas samprotaut, kaip kam geriau patinka.

K.

(Pabaiga bus).

Patarimas socialistams, kaip apsiginti nuo užpuolikų.

MŪSŲ lietuviški kunigai užpildavo ant socialistų su plūdimais, keiksmiais ir melagystėmis. Socialistai atsiginė atsakydami ant jų apšmeižimų, faktiškai išrodydami jų melagystes ir klaidinimą tamsių žmonelių.

Dabar kunigai pradėjo panaudoti policiją, apskūsdami socialistus miesto valdžiai, būk socialistai pardavinėja anarchistiškus raštus, sukiršina žmones, darą netvarką ir tt. ir tt., pasitikėdami, kad tokiu būdu jie uždarys socialistams susirinkimus, sulaukys platinimą propagandos ir išnaikys socializmo sėklą.

Ar galės kunigai su pagelba policijos sulaukyti mus nuo socializmo propagandos? Beabejonės, šitas klausimas apeina ne vieną LSS. draugą, o gal ir visus «Kovos» skaitytojus, teip, kad jau ne kurie mūsų draugai pradėjo baimytis ir reikalauti, kad kuo greičiausia būtų «čarteris» išimtas. Kad čarteris mums reikalingas, to aš neginčiu, bet visai ne dėl laikymo susirinkimų arba pardavinėjimo socialistiškų ar «anarchistiškų» raštų.

Kad atsakyti ant aukščiau pastatyto klausimo, mes turime pažinti įstatymus, kuriais mes valdomės, kuriuos čion paduodu su lietuvišku vertimu*).

« Amendments to the Constitution.

Article I.

Congress shall make no law respecting on establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof; or abridging the freedom of speech or of the press; or the right of the people peaceably to assemble and to petition the Government for a redress of grievances.»

« Priedas prie konstitucijos.

Straipsnis I

Kongresas neturi daryt įstatymų, prielankių įstaigoms religijos, ar uždraudžiančių liuosą jos išpažinimą (pildymą); ar aprubežiuojančių liuosybę kalbos arba spaudos; arba tiesas žmonėms ramiai susirinkti ir reikalauti nuo valdžios prašalinti skriaudams.»

Šitas straipsnis pilnai uždengia mūsų reikalus. Remiantės šituo straipsniu mes galime laisviai platinti visokius raštus, ar jie būtų socialistiškai ar anarchistiškai, priešingi ar užstojanti religiją. Mes galime visados ir visur «ramiai» susirinkti ir savo reikalus apkalbėti. Ir jeigu kongresas Jungtinių Valstijų negal išduoti įstatymų, uždraudžiančių laisvą žodį, laisvą spaudą, laisvų susirinkimų, tai klausimas, ar gali lietuviški kunigėliai su savo gaspadinėms atimti iš mūsų laisvės įstatymus?! Teisybė, jie kenkia mums, apskundžiant mus policijai, kad mes esame laužytojai «ramybės», nes įstatymai daleidžia tikrai «ramų» susirinkimą, — tēmikite gerai! — tas reiškia, kad «neramų» susirinkimai gali būt panaikinti.

Kas mums tada reikia daryt?

Mes, socialistai, nėsame ramybės ardytojai. Susirinkimus mes atliekame kuo-ramiausia. Niekur da socialistai nėra pakėlę peštynių susirinkimuose. Jeigu kur atsitiko ergeliai viešuos susirinkimuos, tai tie kilo ne iš socialistų pusės, bet iš pusės kunigų šalininkų, pačių kunigų, bažnyčiose sukurstytų žmonių. Kur atsiranda toki vaidų kėlikai susirinkimuose, jeigu jie nesiduoda gražumu nuraminti, juos reikia išprašyti laukan iš susirinkimo, tada susirinkimai atsibus ramiai. Bet tuo da ne viskas užsibaigia.

Didžiausi tvarkos ardytojai ir neramų gavalai, tai lietuviški kunigai; jie per pamokslus kelia neapykantą, kursto ramius žmones vienus prieš kitus, siundo nieko nesuprantančius ant tų, kurie mėgsta skaityti laikraščius ir knygas, įkalba moterims, kad tokius

*) Kas plačiau nori pažinti Jungtinių Valstijų konstituciją, tegul nusiperka „Suvienytų Valstijų Istoriją“, lietuviškoj kalboj. (Dabar yra gaunama „Kovos“ redakcijoj. Kaštuojai tiktal § 1.25, ap daryta).

nelaikytų gyvenime, abelnai nėra šiandien Amerikoj lietuviškos kolonijos, kur nebūtų buvę peštynių arba kraujo praliejimo tarpe kunigų supindytų parapijonų. Iš to matome, kad lietuviški katalikiški kunigai yra biauariausi tvarkos ardytojai!

Tai ką turime su jais daryti? Turime vartoti tokį pat įrankį kokį jie vartoja priešais mus, tai yra — valdžios ir policijos galybė.

Pirmiausia, mūsų draugai socialistai kiekviename mieste turēt pažinti su angliskų laikraščių reporteriais, ir kada tiktai kunigas pašvenčia «extra» biauurų pamokslą, tuo tą pačią dieną pranešti laikraščiu reporteriams, kad tokį kunigo pamokslą patalpintų į angliskus laikraščius, ir nepraleisti nė vieno, garsinti kiekvieno tokio tvarkos ardytojaus pamokslą, kad miesto valdžia, policija ir patys gyventojai matytų, kokiais yra mūsų kunigai. Jeigu da mūsų kunigai nesusivaldys, neliaus piudę žmones ir vaidus kėle, tada stačiai reikalauti policijos ir miesto valdžios, kad tokius kunigus, keliančius vaidus, paimtų į pataisos namą, o jų bažnytines įrėdnes, kuriose yra vien tik ardyimas «ramybės» visiškai uždarytų, teip, kaip šiandien yra daroma Prancūzijoje; tą syk išnyks vaidai, neapkanta tarpe mūsų; nereikės šaukti policiją, kad suvaldytų socialistus, tada mūsų kunigėliai bus ramūs teip, kaip kūdikėliai prie motinos krūties!

P. Dubickas.

P.S. Draugai labai interesuojasi ir iš visų pusių gaunu laišku su užklausu, kaip stovi mano ir drg. Baltrušaičio byla su J. Kaulakiu.

Nesuspėdamas per laiškus atsakinėti, atsakau per «Kovą», kad mūsų byla pavesta advokatui; kaip užsibaigs, pranešiu visiems per «Kovą».

P. Dubickas.

Kodel gi, darbininkai, vargstam?

PRISIŽIŪRĖJUS į dabartinį darbininkų padėjimą, net plaukai ant galvos stojas. Kaip baisiai mes, darbininkai vargstam. Kur tik eisi: skurdas, vaitojimas; kur tik pažvelgsi: ašaros, verksmas, o vis ir visur darbininkas nuskriaustas, pavergtas, rodos, kad nėra gamtos sūnus. Mes, darbininkai viską padarom, kas tik yra ant žemės ir kas mums yra reikalinga, kaip maistas gyvybei palaikyt, drapanus kūnui apdengti ir kiti reikalingi daiktai, be ko žmogus gyventi negali. Ar dabartiniam kapitalistiškam surėdyme mes, darbininkai, turim, kas mums reikalinga? Be abejones, tikiu — kožnas atsakys, kad neturim to, kas mums reikalinga. Neturim nieko pakaktinai, tik gyvenam pusbdžiais; mėšą gaunam kelių mėnesių arba kelių metų seną, bet ir tos ne į valias; su duona ir kitais produktais tas pats, kaip ir su mėsa — neturime kiek reikia. Kodėl teip?

Didžiausios krautuvės ir marketai pilni mėšos, pūva smirsta, kirmyja, o mes neturim ką valgyti! Didžiausios klėtys pilnos miltų pelyja ir kandys ēda, o mes vaitojam, kad duonos neturim, kiek mums reikia! Teip ir su kitais maisto produktais yra tas pats: sukrauti pūna, smirsta ir tt. Teip pat yra ir su aprėdalu: krautuvės (kromai) pilni marškinių, kėlnių, pančekų, čevėrykų, ir viršutinių apsilvikimų. Ar mes turim tą viską, kaip reikia? Kaip gi neturim — gal kas pasakys, — juk vyrai nevaikščioja be kėlnių, o moterys be andarokų ir be čevėrykų. — Aš nekalbu apie Lietuvą — tenai vaikščioja be čevėrykų ir vyrai su vienoms apatinėms kėlnėms. Bet čion, Amerikoj, daugelį vyrų matai einant su puse blauzdos apdengta ir su puse čevėryko; teip pat ir moterys. Kaip tai gali būti? Visur pasirodo, kad darbininkas netur išteklaus, nė maisto produkto, nė aprėdalu. Kodėl? Juk darbininkai pagamina

viską. Daugelis nuo bado ir šalčio persiskiria be laiko su šia pa-
saule: antai New York'e kassavitė po keletą senelių ir mažų kū-
dikių randa numirusių, arba visai jau prie grabo lentos, ant gat-
vių... O pažiūrėjus ten į aukštus mūrus, kur prikrauta visokių gė-
rybių, matai, kad nėra da tiek žmonių, kad galėtų, tai sunaudoti,
o nemirti iš bado, arba sušalti. Bet visa kaltė, visos mūsų neištek-
lius paėina nuo mūsų pačių, kad mes savo darbo vaisius pavedam
kelioms ypatoms (piniguočiams) kontroliuoti, tai tokiu būdu mes
ir alkį, ir šaltį kenčiam, o kapitalistai, pasidėkavojant dabartinei
sistemai, nieko nedirbdami, o viską valdydami, šiltai gyvena, ska-
niai valgo, šilkais puošias, automobiliuose važinėjas, ir ant mūsų
sprando jodinėja. Mes vargstam, būdami milžiniais ant žemės ir
visokių produktų pagamintojais; vargstam dėlto, kad mes protiškai
menkai išsilavinę ir nesuprantam, kaip patys galėtume suvartoti,
ką pagaminam, bet pavedam dykūnams, nuo kurių reik mums pirk-
ti, o jei pinigų nėra — mirk badu ant gatvės...

Tol bus darbininkams vargas, skurdas, kol darbininkai neper-
mainys ši draugijos surėdymą; tol, kol ne paims į visuomenės ran-
kas išdirbystės arba pramonės įrankius; tol, kol neįvyks sociališka
tvarka; tol bus darbininkas nuskriaustas, išnaudojamas, pavergtas,
kol neišnyks kapitalistai, dykūnai. Tas visas vargas ir skriaudos
tada pranyks, kada bus darbininkų valdžia, kada bus dirbtuvės,
geležinkeliai, kasyklos, žodžiu sakant — viskas mūsų rankose.

Tai bus linksmas, be vaičiojimo, be ašarų ir be skurdo gy-
venimas, tai bus sociališkas surėdymas. Taigi kas tik nenori ilgiau
vergauti ir priespaudas kentėti, savo darbo vaisiais naudotis, stok
po raudona socializmo vėliava ir įsirašyk į darbininkų armiją —
socialistų partiją. Tada netolytoj ateityj užtekės teisybės saulutė,
kuri nušluos išnaudojimą. Tai tada bujos sociališka tvarka, dar-
bininkų tvarka.

Varguotis.

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA SEPTINTA.

7. Taktika.

(Pabaiga).

PRIE to gi įvairių partijų programuose pasitaiko reikalavi-
mai, susisiekianti su mūsų reikalavimais, nors, suprantama,
tenai tie reikalavimai yra kitaip pamatuojami. Feodala-
i (dvarponiai), pavyzdžiui, įdėjo į savo programą reikalavimą
apginti įstatymdavytės kelių pabriku darbininkus. Bene jiems
reikėjo tai kliudyti! Kitą kart ir iš buržuaziškos partijos žmogus
įneša parlamente patarimą linkstantį prie pabriku darbininkų ap-
saugos, ir valdžia, su kuria mes kovojam, tą reikalavimą paverčia
į įstatymą. Ar-gi jau dėl to vieno ji negalės jų paremti? Liberalai
reikalauja praplatinti politikos tiesas, draugijos permainų apginė-
jai tankiai išėina apginti progreso (pirmeivystės) reikalavimus, ir
net mažiau pirmeiviškosios partijos, dėl įtikimo žmonėms, stato
šiokių-tokių darbininkų apginimo reikalavimus. Tegul jie leme-
menasi prie žmonių, jie visados sutiks iš mūsų pusės galimą parė-
mimą. Be to, kadangi tose priemonėse, kurios atsuktos prie darbi-
ninkų būvio pagerinimo, jų partijų padarumas labai greitai sun-
nyksta, tai mums būva gera proga nutraukt nuo jų veidų narves ir
parodyt visą jų veidmainybę, visą melagingumą jų meilės prie dar-
bininkų. Vienok mes visados stovime tame pažvalgos daikte, kad
mes turime ginti tą viską, kad mums naudinga, ir mes tai imam
nuo kiekvieno, kas tik mums tai duoda. Bet kompromisų (nusilei-

dimų) ir santarmės klausimuose mes turim būt kuolabiau sia atsar-
gus. Nieko nėra labiau pavojingo gyvajai partijai, kaip dėl kokių
pereinamų gerumų padaryti formališka sąjungą su kitomis parti-
jomis. Pirmoj partijos plėtojimosi gadinėj josios sąnarių auklė-
jimas yra svarbiausiu jos uždaviniu, o tokiam atvejuje įvairiausi
kompromisai daro daugiau bėdies, ne kaip naudos. Teisybė, kad
jū partija, net ir revoliucijinė, giliau įeina į žmonių minias, jū
eina platyn partijos rateliai ir jū labiau juose platinasi klesos su-
siratimas, jū daugiau atsiranda praktiškų klausimų, reikalau-
jančių išrišimo, ir jū labiau partija esti priverčiama duoti ant tų
klausimų pastovius atsakymus, tuo labiau ji gali atsakyti nuo
«principijališko» nepripažinimo. Vienok yra klausimai, kurių ir
revoliucijinė partija visados turi duot atsakymą, dėlto, kad jeigu
ji ir juos paliks be atsakymo, ji gali netekt gyvavimo tiesos.

Suprantamas dalykas, kad mes neturime apsirubežiuot radi-
kalishkais tariniais ir kalbėti visados tiktai apie «revoliucija». Kaip
aš jau ne sykį parodžiau, mes savo veikimuose turime nuvokti apie
tikrybės faktus. Iš kitos gi pusės mes neturime išleisti iš akių to,
kad nors ir yra tarp mūsų žmonės teip išgilinė į mūsų principus,
kad nieks jų negali nuliūdyti, tai vienok didelėje žmonių minioje
ir net tarp daugelio partijos draugų persitikrinimų aiškumas ir gi-
lumas da toli netoks, koks būtų geistinas. Toli da negalima pasa-
kyt, kad visi, kurie vadinasi socialdemokratais, yra tokiais ir iš-
tikrujų. Nemažai yra žmonių, kurie prisideda prie socialdemokra-
tijos tik dėl laikinės savo nuovokos.

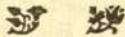
Reikia turēt akise ir tai, kad tie gaivalai nėra da atsiliuosavę
nuo pirmesniųjų savo pažvalgų ir abelnai jie nori išnaudoti soci-
jaldemokratija saviems tikslams, tyčia ar netyčia gali sukliudyt
normalishkaji mūsų partijos plėtojimosi žygi. Socialdemokratu
žmogų daro ne jo užuojauta link nuskriaustųjų arba įtūžimas ant
tų ar kitų neteisybių, ir mažiausiai noras įgyti didelę ar mažą ypa-
tišką naudą medegiškuose ir dvasiškuose dalykuose. Socialdemo-
ktatu žmogus darosi iš aiškaus mokliško persilindijimo, kuris jau
patsai priduo da gerą ir gryną norą atsiduot ir šventai tarnauti da-
lykui, kurio teisingumas pasidarė teip aiškus. Štai dėlko teip tan-
kiai kalbama, kad kas sykį ištikrujų pasidarė socialdemokratu,
tas jau niekada kuo kitu negali būt. Taigi «radikalizmo» ir «revo-
liucijos» prasmę mes turime pripildyti turiniu mūsų pažvalgų į
svietą, mūsų aiškių ekonomišku, istoriškų ir filiozofišku sanprota-
vimų turiniu.

Gerbiemiejie draugai! Aš prieinu prie savo lekcijų pabaigos.
Mano uždaviniu buvo — parodyti, kad mūsų partijos spēka yra iš-
imtinai tame, kad mes priverčiam už mūsų kalbėti ir veikti tikry-
bės faktams, o patys tik prisidedam su tų faktų aiškinimu ir pa-
greitiname jų išsivystymą. Šitoje prasmėje kiekvienas tikras soci-
jaldemokratas, — aš tai kalbu visai ramiai ir be jokio aukštino-
mo, — yra mokliškas tardytojas. Aš nenoriu, suprantama, sakyti, kad
kiekvienat socialdemokratas yra toks mokliškasis tardytojas, ku-
ris gali užimti mokslo katedrą universitete, vienok jis yra žmogus,
kuris nori mokintis, tyrinēt, suprast. Bet jis netik pats mokinasi,
jis yra ir mokytoju, nes jo priedermė, kad ko pats išmoko, tą pat
aiškintų ir kitiems. Didenybę genijališkų žmonių, kuriais mes teip
gėrimės, mes galim suprast ir pažint tiktai dėlto, kad jie buvo
kiltadvasiai ir supažindino mus su visu tuo, ką jie atrado, sutvėrė
savo amžiaus kultūrą (apšvietimą) ir kad tuo prisidėjo prie didžio-
jo kultūros rūmo statymo. Tą patį, nors mazesniuose saikuose, turi
daryt kiekvienas mūsų, kiek spēkos leidžia. Su tuo viskuom, ko
mes išmokome iš knygu, iš patyrimo, iš organizacijos, iš kovos,
mes turime supažindint kiek galint daugiau mūsų partijos draugų.

Kiekvienas mūsų turi būt savo mokytoju, lygiai kaip ir savo
draugų mokytoju ir auklėtoju. Pats jau šitas jieškinių bendrumas,
apimantis ir mažiausius mūsų dvasios apsiereiskimus, sutveria tą
pakilnaji, tą puikuji broliškaji ryši, tą gilujį, nepertraukiamaji

draugiškumą, kuris vienija visus pasaulės visus socialdemokratų ir yra neišsiamu gaiviuoju šaltiniu, priverčiančiu mus išdidžiai ir be nusiminimo žiūrėti į visus šios dienos vargus, į visas mūsų priešų užmačias. Kaip tai matoma iš mūsų programo, iš jo atsiradimo priežasčių, iš jo istorijos, jo išsiplėtojimo ir ekonomiškų pamatų — socialdemokratija yra pedagogiška — lavinanti — partija. Auklėti, mokintis, tyrinėti, mokinti, sutvirtinti, lavinti vis kovai — tai josios didysis uždavinys. Šita pamatinė mūsų meilė prie mokslo ir tiesos duoda paranką, kad mūsų partija be perstojo plėtosis. Partijoje, griežtai atsiskyrusioje nuo visų kitų politišku kuopų ir klesų, vedančioje didžiausios žymės istoriškąją kovą, partijoje, kurios sąnariais yra prastti proletarai, kurios programos teip aiškiai apibriežtas ir kurios kova reikalauja teip didelio idealizmo, teip didelio pasišventimo, tokioje partijoje, suprantama, gali atsirasti dogmatizmas, tai yra — palinkimas prie syki ant visados įvestų elementariškų taisyklių, iš kurių įtekmės sunku išsiliuoti. Bet tas pavojus gali grėsti tik nedidelei mūsų partijos daliai, o ne visai partijai. Mūsų partija netiki akiai į savo principus, bet tyrinėja, gilina į juos, nuolata juos taisydam, ir tas pažvalgas, kurias syki pripažino nenuosekliomis, ji atmeta, dėlto, kad jai nėra ko bijotis tiesos. Kurie-nekurie socializmą pavadino nauja religija, ir jų matote, kad šitas čionai visiškai netinka. Religija turi savo pamatus, kuriuose nieks negali būt permaintyta, o socializmas, jeigu reikia, maino savo pamatus. Religija tai amžina ramybė, socializmas tai amžinas judėjimas; o kadangi socializmas yra mokslas apie žmogų ir žmonių draugiją, tai įsekmui socializme pilnu saiku išgyvendina grekų galvočiaus patarmė: «Pažinkie pats save!» Man rodos, geriausia bus užbaigus šitas lekcijas šiais minėtiniais poeto žodžiais:

« Galvočius tas, kas nuo klaidų prieina prie tiesos,
Ir kvailys tas, kas prie klaidų pasilieka. »

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Italija. Ryme eina garsi byla buvusiojo ministerio Nasi, kurs daug valstybės pinigų išekvojo. Išsiaiškina, kad ne jis vienas ir ne vien savo naudai grobęs pinigus. Pats Nasi sako, kad iš paglemštos sumos davęs buvusiam ministeriui Zanardelli (jis jau miręs), varymui propagandos priešais Austriją, itališkuose kraštuose, priklausančiuose Austrijai. Bet daug tų pinigų praleido tie valdžios stulpai savo ištvirkusiems reikalams; Nasi viešpataujant jo žinioje gyvavo slaptųjų draugijų Camorros ir Mafijos komitetai.

Atminimui Chicagoj nužudytųjų (1887 m.) anarchistų, Ryme buvo bandyta dideles demonitracijas įrengt. Ar 50 anarchistų policija areštavo.

Rymo miesto rinkimuose klerikalai (katalikų partija) matydami, kad pralaimės, prieš pat rinkimus atsisakė nuo balsavimo. Jie pirmą syk buvo bandę balsuoti, popiežiui Pijui X pavelijus (i- kitol buvo popiežių užginta katalikams balsuoti Italijoje).

Amerikos Jungtinės valstybės. Valdžia neseniai davė paramą privatiškoms kapitalistų bankoms, kad jomis žmonės įsitikėtų ir neatšimtų savo padėtų pinigų. Padėjo į tas bankas 35 mil. dolerių. Dabar vėla išleisti pinigų rinkai sustiprinti ant 100 dolerių certifikatų, po 3 nuošimčius palūkiu. Beto išleisti Panamos kanalo «bondų» ant 50 milijonų dol., po 2 dolerių pelno nuo 100. Išpirkimas to užstato baigsis po 30 metų, bet valdžia išsiderėjo tiesą iš kapitalistų išpirkti jau ir po 10 metų, jei ji galės.

Rusija. Dūmos netikumą geriausia parodo birža (pinigų valdžia, jei teip galima sakyti). Prieš rinkimus valdžios kreditas biržoje buvo pakilęs, o kaip tik pasirodė, kad dūma bus «juoda», t. y.

kad joje bus daugiau valdžios šalininkų, tai kreditas nupuolė ant 70 nuošimčių su viršum. Tai ir paskolės valdžia negaus su tokia dūma, nes skolintojų ji negalės užtikrinti, kad jų paskolė neprapuls... Tas reiškia, kad revoliucijai da tebestovi atviras kelias.

Peterburge policija susekus latvių revoliucionierių stovyklą, subatos naktį 19 lapkr. užpuola namą ir norėjo areštuot ten esančius. Šitie ėmė bert kulkomis iš revolverių; policija teip pat. Po aštriai kovai policija apėmė tą «tvirtumą». 4 revoliucionieriai (tarp jų viena moteriškė) likę užmušti; kita tiek sužeista. Kiek žuvo policijantų — nežinia. Susidūrimai revoliucionierių su policija labai tankūs; areštai visur nepaprastai plėtojasi.

IŠ PARTIJU GYVENIMO.

«Caras nulemtas žuvimui». Teip pasakė tik- ką atvažiavęs į Ameriką Rusijos «Socialistų-Revoliucionierių Partijos narys» daktaras Šidlovskis. Partija ikišiol maniusi, kad tik aukštesniejie valdininkai — ministeriai ir gubernatoriai, arba kaip vienu žodžiu vadina — biurokratija viską valdo ir dirba skerdynes, bet pastaruoju laiku sužinojus, kad «Juodosios Šimtinės» vadovu esąs pats caras. Dėlto jį ir nulėmė nužudyti. «Jis yra nulemtas ir negalės ištrukti» — pasakė dr. Šidlovskis pirmoj savo prakalboj New Yorke.

Atgaleivių — kunigų ir kapitalistų laikraščiai sujudo prieš dr. Šidlovskį, pavadino jį «anarchistų» ir, kaipo toki, nurodo valdžiai, kad eksportuotų atgal. Philadelphijos «Inquirer» redaktorius Šidlovskį pavadino «skurdingu latru» («miserable scoundrel»), sakydamas, kad Amerika laisva šalis, bet ne tokiems; Amerika, esą, gana plati, bet tokiam Šidlovskiui per maža: jį valdžia privalanti grąžinti atgal iš padorios Amerikos. — Šidlovskis yra filiozofijos daktaras. Ypač dėlto prieš jį kyla priespaudos šalininkai, kad jis yra prispaustos tautos sūnus, jis — žydas.

«S-DP. Litvyų ir LSDP VII susivažiavimas. Kaip rašo «Mysl Socialistyczna», antroje pusėje rugpiučio buvo «susijungiamasis ir VII susivažiavimas «Socialno-Demokratyczna Partja Litwy» ir «Lietuvos Socialdemokratų Partijos». Deleगत susivažiavė išviso 20. su sprendžiamuoju balsu; jie atstovėje 2,296 suorganizuotuosius tikrus partijinius (1,269 miestuose, 648 kaimuose, teipgi 380 žydų darbininkų). Susivažiavimas tęsėsi 9 dienas. Tų dviejų partijų susivienijimas jau buvo įgyvendintas, ir susivažiavimas jį sankcionavo be diskusijų. Jungtinė partija savo veikimu apima šiuos plotus: Vilniaus, Grodno ir Kauno gubernijas ir lietuvių apgyventąją Suvalkų gubernijos dalį. — Į partijos kasą pirmam pusmetyj įplaukė 6,715 rub. 66 kap. (daugiausia iš darbininkiškos emigracijos Amerikos Jungtidėse Valstybėse); iš tos sumos išleista išviso 6481 rb. 74 kap. — Pereitam pusmetyj partija turėjo tris savaitraščius lietuvių, lenkų ir žydų kalbomis. Lenkų ir žydų laikraščius valdžia uždarė, liko vienas lietuvių laikraštis. Lietuvių kalba išleista 4 knygelės (16,000 ekz.), lenkų — 2 (6,000 ekz.), žydų — 1 (3,000 ekz.). Nelegališkai buvo išleista 7 atsišaukimai ir vienas laikraštukas žydiškąs (4 num.). — Vietų, kur gyvuoja partijos organizacijos (kuopos), yra 79; tame skaičiuje 13 org. miestuose, 66 kaimuose (Kauno gub. — 33, Suvalkų gub. — 30). Kuopos turi dabar 77 knygynus (4 — didesni, 73 — mažesni); lietuviškų knygynų yra 52, žydiškų — 1, lenkiškai-rusiškų — 24. Agitatorių mokyklų yra 6. Partijos užlaiko 22 draugu: vietinių organizacijų kaštais — 12, iš centro kasos — 10.

Susivienijimas su «Rusijos Soc.-Dem. Darbininkų Partija» vienbalsiai pripažinta reikalingu, bet atidėta ilgesniam laikui, kol

bus peržiūrėta politiškasis partijos programos, kaip vienintelė kliūtis to susijungimo.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Numažina algas. Watertown, N.Y. «The New York Air Brake Co.» numažino savo samdininkams, pradėdamas nuo superintendente, algas po 10 centų iš kiekvieno dolerio (10%). Ta kompanija samdo 3,000 darbininkų. Tai tau ir gerovė, kurią garbina amerikiečiai.

Sumažina darbininkų skaičių. Pittsburg, Pa. užpėreitą savaitę «Pittsburg Steel Foundry» kompanija Glassporte uždarė geležies liejyklą, kur dirbo 500 darbininkų. «United States Steel Corporation» pėreitą savaitę paleido 400 darbininkų. «The Jones-Laughlin Steel Company» teipgi suviršum 1,300 žmonių paliuosavo nuo darbo. Šalies «gerovė» stato ragožių! Bet sako, kad po mėnesiudviejų vėl atsitaisys dalykai, atsiras užsakymų ir pabirkai pradės dirbt.

Išėivystė iš Amerikos. Iki šiol ateidavo į Ameriką daugybė išėiviu iš Europos, o dabar eina iš Amerikos į Europą. Apie 15 lapkričio iš New Yorko į pietinius Europos kraštus išplaukė 3 laivai su 5 tūkstančiais emigrantų. Tūkstančiai jų laukia laivų ir kasdien daugybė išplaukia.

Tas apsiėreiskimas aiškinasi tuo, kad paskutiniu laiku pradėjo užsidaryt pabirkai ir kasyklos, daugybė darbininkų liko be darbo ir da nematyt, ar tas padėjimas pasigeris. Daugelis tų išėiviu iškelio avo ant visados.

Streikai. Louisville, Ky. Čion avgo nesusipratimas tarp tramvajų kompanijų ir darbininkų dirbančių prie linijų. Valdžia stengėsi sutaikyt, bet nepasisekė tai padaryt. 850 žmonių išnaujo pradėjo streikuot. Kompanija gabena darbininkus iš kitur: iš Indianapolis ir Chicagos. 14 lapkr. pribuvo 500, o 200 da ketino pribūt. Mat kitur darbai sumažėję, daug bedarbių, tai kompanijai lengva gaut streiklaužių.

Sunkiai sužeisti 9 darbininkai per eksploziją, atsitikusią plieno liejykloj «Lucy», Pittsburge. Kodėl kapitalistai neišsimislija eksploduot visus darbininkus? Dabar atstato nuo darbo, tai da gal maištą pakelt!...

Kapitalistų geradėjystė — duoda 8-nių valandų darbo dieną! Darbininkai seniai kovoja ir tiek kartų streikus kėlė ir vis neiškovojo aštuonių valandų darbo dienos, kurią dabar «dykai» jau gauna. «Pennsylvania» geležinkelio kompanija Philadelphiaj, 14 lapkričio, apskelbė, kad dėl matomo nesisekimo ateityje ir dėl nepaprastai didelių išlaidų pėretais metais, nutarta aprubežiuot visokius išleidimus tiek, kiek tik bus galima; nuo 18 lapkričio dirbtuvių (geležinkelio) darbininkai dirbsią tik po 8 valandas per dieną ir gausią užmokestį tik už tas valandas. Ir da darbininkai nesidžiaugia tokia geradėjyste!

«Phoenix Shoe Company», Pughkepsie, N.Y., 250 savo darbininkų padalino į dvi dalį, kurių viena dirbs vieną dieną, o kita — kitą, apsiėisdami.

«Amerikos Darbo Federacijos» augimas. Federacijos sekretoriaus Morrisono raportas už penkis paskutinius mėnesius, nuo apyskaitinių metų užsidarymo, parodo, kad Federacija pasididino su viršum 50-čia tūkstančių narių.

Reikalauja uždarbių pakėlimo. Geležies darbininkai «Amalgamated Steel Metal» kompanijos New Yorke, kurių sąjunga turi 2,200 narių nusprendė reikalauti iš savo darbdavių pakėlimo dienos uždarblio nuo \$4,50 iki 5 dol. Kelios konferencijos buvo sušaukta iš

draugės su samdytojais, su tikslu susitaikyti, bet prie jokios sutarties nepėrita. Sąjungos viršininkai sako, būsiąs visuotinas tų darbininkų streikas, jei jų reikalavimas visai bus atmestas.

Darbininku jūdėjimas svetur.

Finlendijoj ėjo duonkepių darbininkų jūdėjimas link 8-nių valandų darbo dienos įvedimo ir nakties darbo uždraudimo. Dabar jie tai atsiekė įstatymų keliu: lapkričio 17 d. seimas priėmė įstatymo sumanymą apie 8 val. darbo dienos įvedimą ir nakties darbo uždraudimą visose keptuvėse Finlendijoj. (Seime mat didžiama yra socialdemokratų, dėlto ta teisė ir liko įstatyta).

* * *

Stuttgarte (Vokietijoj) buvo tarptautiškasis čebatų ir čeverykų darbininkų (kurpių) susivažiavimas, kur buvo 26 delegatai, reprezentuojanti 85,573 darbininkus (25,480 Anglijoj, 37,019 Vokietijoj). Tarptautiškajai federacijai priimta tam-tikros taisyklės. Nurodyta, kaip užbėgti už akių svetimšalių streiklaužių įgabėnimui ir kaip paremti pinigiskai darbininkus laike streikų ir lokautų.

* * *

Londonė 17 lapkr. buvo pirmoji rudeninė bedarbių (kurių skaičius dabar labai auga) demonstracija, Darbininkų Tarybos nuspręsta. Prie to prisidėjo ir socialistų organizacijos.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

Pittston, Pa. Lapkričio 10 d. susitvėrė nauja kuopa No. 32; ji užima vietą išnykusios kuopos So. Chicago, Ill.

Pėreitam «Kovos» N 46 ĩnešime 60 puopos pasakyta, kad svarstymas iki gruodžio 15 d., turi būt iki gruodžio 25 d.

LSS. sekr. P. Dubickas.

Jieškantiems kelio.

«Kovos» 44 N sužiro ant RRK. užpuolimai iš dviejų frontų: nuo redaktoriaus ir Pild. Komiteto. Kadangi jie taidomi ir lytisi ne visą RRK., bet tik vieną jo sąnarį, — minėtinai, šiuos žodžius rašantį, todėl aš vienas ir apsiimu stot prieš kilusį vėją.

* * *

Draugas redaktorius primena RRK-ai jojo tiesas [už tą rupestingumą reikėtų ištart ačiu, jeigu jis būtų teisingas] ir reikalauja, kad būtų prisiųsta į «Kovą»... kas? Perskaičiau net du sykiu ir nieko nesupratau, ko norima.

Pranešimas apie aukų išsiuntimą juk buvo prisiųstas. Tenai buvo ir paaiškinimai, kodėl išsiuntimas užsitraukė. Sa-

ko, kad tas pranešimas «nusimaišęs»(?), tai yra tapęs pamestas. Vienok kada po poros savaitių jis bet gi «laimingai» atsirado(!), ir redaktorius jį greičiui su savo reikalavimais «Kovoje» patalpino, tai dar labiau nesuprantama, ko draugas redaktorius teip iškilmingai reikalavo.

Gal jis turėjo ant minties reikalaut pilnų apyskaitų. Bet čionai: 1) tai ne jo dalykas, 2) ir be jo raginimo, jau ten pat tilpusiame pranešime pasakyta, kad apyskaitos yra rengiamos. Įdomu, kaip redaktorius talpinamų straipsnių nepermano. R.R.K. dirba, kiek jo spėkos tame darbe tesi. Jeigu jis neatsakančiai ką daro, tai tame visgi jis ne prieš redaktorių atsako, bet prieš visą Sąjungą ir visuomenę.

Panašius paraginimus organo redaktorius, galėtų švelnioje formoje retkarčiais įspriauti; bet tai ne aukų surinkėjams (R.R.K.), bet suėmėjams aname gale — Lietuvoje, iš kur atskaitos, kaip va pernai, reikėjo kuone per kovą išgauti... Čionai gi jau nemažai buvo visuomenės aukų persiųsta Europon ir be redaktoriaus atėjimo į tvarką su «tiesomis», ir visuomenės turto nebuvo iškleistas nė vienas centas. [Redaktorius prižiūrėtų daugiau tokių komitetų, kur aukas, revoliucijai skiriamas, nesiskubina išsiųst vieton; tarp Sąjungos draugų sėt neužsitikėjimas daugiau, negu negerai].

Yra vėl draugo redaktoriaus skundas, kad tapęs sukompromituotu Neparodė kame. Padėkim, kad ir teip — bent negali sakyti, kad jį sukompromitavo R.R.K. ar jo išdininkas.

Už straipsnių «pametimus» ir paskui jų nutylėjimus per laikraštį, kompromituojasi ne rašėjai. Jeigu kompromisų(? R.) pasekmės nesmagios, tai reikia jų saugotis. Neesame vienas kito sargais kur mūsų nenori, todėl nė savo klupterėjimuos kitų nekaltinkim. Drg. redaktorius jau dvi savaiti atgal žinojo, kad aukos išsiųstos ir vienok, kaip grynas, talpina Pildomojo Komiteto niekų šneką, buk R.R.K. išdininkas tebelaikęs pas savę auksas! Tankiai deda straisniams prierašus, o čia nutylėjo. Pametė(?) rašytą apie aukas pranešimą, o nė «Krašos dėžutėje» nepranešė visuomenei ir skelbia aukas vis da tebeėsant. Nesakysiu, kad čia veidmainystė (O-o! Red.), tegul bus kompromisas.

Kalbant apie draugo redaktoriaus šį kompromisą, negaliu užtylėt kito. Dar «Kovos» 33 num. («Sąjungos reikalai») jis teip jau su pompa apreiškė Sąjungos draugams, kad aš ir mano «brolis» Bernotas*) «pasirodę» naujosios tvarkos priešais. Ir todėl drg. redaktorius nusiskundžia, kad negalys išaukt konstitucijos komisijos prie darbo. Tylėjau ir ilgai kenčiau, perskaitęs tokią neteisybę parašytą; mislinau, kad ją atšauks. Nenorėjau verst tų «kompromisų» aikštėn. Bet, vel tui. Da daugiau pradeda rast man «kaltybių». Drg. redaktorius juk neužginčys ir šiandien, kad tai neteisybę parašė. Ir tai tokią, kuri liečiasi jau nebe ypatą, bet ją išrinkusį Su-

*) Truko ko nors toje vietoj, kad išsiaiškintų, kaip du žmogų, skirtas pavardes turinčiu, gali būti broliais!....

Gyvenimas -- kova.

Iš rusų kalbos vertė Šermukšnė.

TYKI vasaros naktis. Tamsiu aksomu mėlynuoja tolimas dangus. Išblyškęs mėnulis siunčia žemei savo sidabrinę šviesą.

Miega žemė.

Ant gatvių tyla.

Tik medžiai sodne vos nugirstinai šnabzdasi su drėgna žole, ir mažas upelis tykiai-švelniai pasakoja ilgą, liudną apysaką. Rasi jis skundžiasi, kad da jam teip toli prie plačių jų jurių, rasi su šturpuliu atsimenta jis ilgas, šaltas žiemos naktis!...

Miega žemė.

Saldi svajonė išskleidė viršum jos savo sparnus. Pasaulis — lyg užkerėtas. Sapnai — šviesūs spinduliai, ką skrajoja virš žemės. Žvaigždės — karštos, peršviečiančios ašaros — žiuri liudnai į ją. Juodi šešėliai šliaužia iš visų pusių...

Ir kalėjimas miega.

Šlapias geležinis jo stogas spinda, kaip ir nušlyfuotas plienas. Balta — tokia tvirta siena — meta tamsų šešėlį. Tamsūs langai žiuri paniurę į platų kalėjimo kiemą.

Tyla — kaip ant kapų.

Juoda sargybinio stovykla nė nepajuda. Žiba durtuvo viršunė.

Visi miega. Tik Chaimas Juodasis nemiega. Jis sėdi ant laugo. Vėsus oras aušina jo karštą veidą. Tamsiomis išplėstomis akimis žiuri jis per laugo krotas į nakties tylą; liudni nakties garsai skamba jo ausyse, kaip kokia dyvina daina.

Išmušė pusiaunaktį.

Chaimas nejuda. Ar jis miega? — šviėsios svajonės bręsta jo smegenyse. Prieš jo akis prabėga paveikslai, vaizdai...

* * *

Žiema. Miesto pakraštį stovi menka triobelė. Žemė nuklota balta skara. Šalta, tamsu. Nuogi medžiai judina šakas ir beldžiasi į langą. Vėjas — verkia, jis vaitoja... suka, supykęs, sniego viesulas.

Kambaryj šalta. Silpnai spinda lempos žiburėlis. Šešėliai glaudžiasi po kampus, šešėliai slankioja po nublyškusius veidelius miegančių vaikučių. Motina supa lopšėlį. Ant nuvargusio jos veido — didelis rupestis. Iš raukšlių ant išgeltusio veido veržiasi tykus liudnumas. Akys nuvargę, pusiau-atmerktos.

Prie seno, aprukusio stalo sėdi mažutis Chaimas ir įsigilinęs skaito. Didelės juodos jo akys užsimastę. Laibučiai, sudžiuvę piršteliai varto greitai knygos lapus. Veidas rimtas. Akyse varginantis klausimas.

— Mama! Dievas toks turtingas, — pas jį tiek sidabro, tiek aukso. Kodėl jis tėtėi neduoda nors dalies savo turty?

— Ne vien žemės džiaugsmis mūsų gyvenime, sunau

sivaziavimą. Juk jis neužginčys, kad tuoj po Susivaziavimo aš jį bombardavau laiškais sušaukti komisiją konstitucijai dirbt. O jis viešai manę ėmė ir įskunde, kad dėlei manęs to darbo ėsą negalima atlikt!...

Betvarkei buvan, tiesa, priešingas; esu toks pat ir šian dien — nemislinu, kad ją mėgsta bile kas. Naujai tvarkai nebuvau priešingas dėlto, kad ji nauja tvarka, bet dėlto, kad ji mūsų draugams dar buvo (ir tebėra) nežinoma, ištraukta iš negyventų mums sryčių. Rašiau ją tą naują tvarką tarp sve-timženklių, ką identikavau su betvarke. Tas vienok dar ne-davė draugui redaktoriui tiesos pavadinti mane abelnai nau-jos tvarkos priešu, ir kaipo tokį iškelt ant savo kritikos špi-cuko Sąjungos akise. Nėgi buvau davęs progą sakyt, kad ir konstituciją darant aš busiu priešu (rinkau nuo pat Susiva-ziavimo medegą pagal Socialist Party, taigi pagal naują tvar-ką).

Mano «pasirodymas» prieš naujai tvarkai, draugo reda-ktoriaus akise buvo vienintelis žiugsnis — tai parašymas «Ko-von» straipsnelio apie organo perkėlimą, kam — priešinausi ir nurodžiau dėlko. Jeigu mano argumentus organo reikale drg. redaktorius jau priskaitė prie naujosios tvarkos klausimo, tai tokiais priešais ne aš vienas ir ne mudu su koku ten «broliu» buvome, bet čielia Sąjunga, išimant 21 ypatą, kurios balsavo perkelt organą...

Baigiu apie «kompromisus». Jie galės drg. redaktoriui

mano.

— O didžturčiai? O ponai?

— Jie savo dalį gauna dabartiniame gyvenime. Saldus žemės gyvenimas bus jiems prirokuotas, ir jie nebeturės tiek gėrybių aname sviete.

— Vadinas, Dievas vargdienius labiaus myli.

— Teip, mano vaikel.

— Tai dėlko gi jisai priverčia juos teip daug kentėti?

Už ką baudžia tėtę tokiuo sunkiu darbu?

— Ką Dievas myli, tą ir baudžia, jis kaip tėvas bau-džia sunų. Teip yra šventame rašte pasakyta...

— Už ką gi ta bausmė? Ar gi jau tėtė tiek daug nusi-dėjo?

— Tet, vaikel! negalima klausinėti, negalima galvoti. Visi Viešpaties darbai teisingi ir nesuprantami mums jo ke-liai.

Vėl gili tylą.

Vėjas staugia. Vos-tik žiba lempelė. Sunkų darbą dir-ba jaunos smegenys. Vargas, turtas, tinginys, darbas, teisin-giejie, tyronai, žemės gyvenimas, gyvenimas amžinas — min-tys plaukia, prieš akis prabėga vaizdai.

Per sapną serganti sesutė vaitoja.

Ir kaip švelnaus vejaliao pajudintos stygos garsas, girdisi atsidusėjimas...

* * *

— Jau tu sukakęs šešioliką metų, Chaimai... Tu daug skaitai. Bet nė vienoje tavo knygoje nėra tikros teisybės.

atsitikt kokius 52 sykius per metus, bet ne imu už juos atsa-kymo.

* * *

Dar zodis į kitą frontą — Pildomajam Komitetui. Tame pačiame «Kovos» N ir P.K. parodo valdžią — jis apskelbia krivulę, kad R.R.K. nelaikytų pinigų daugiau, negu «tiesos» leidžia. Kad kitiems tiesas primena, tai gerai. Bet kad savų-jų nepažįsta — tai blogai.

Jeigu R.R.K. pasielgia ne sulyg duotų įstruktijų, tai tie-sa — Pild. Komitetas gali jam duot per pirmsėdį paraginimą arba perspėjimą. Jis to nedarė, bet varo konspiratyviškus pasišnekejimus Philadelphijon susivaziavę: kaip išdininką nubaut, kad aukas pas savę laiko. Ir paskui tą viešai orga-ne ir apskelbia, neva įduodant visuomenei, kad R.R.K. nebe-ištikimas jo darbuos (Įdomus supratimas partyviškos discipli-nos ir darbininkiškos vienybės!).

Bet šitas apskelbimas neteisingas: jis ėjo per LSS. sek-retoriaus rankas. Sekretorius gyvena prie redakcijos ir žino-jo, kad aukos jau seniai išsiūstos, tik apie jas pranešimas «pamestas». Žinojo ir dėlko išsiuntimas užsilviko. Ir vienok net ir pranešimą atspauzdinant dar greičiumai jis visgi rašo Sąjungai, kad R.R.K. tebesilaikąs aukas! Kaip tą pavadint?

Ir pildomajam Komitetui patarčia įsidėt, kad vien tik įsitvėrus už litaros «p» dar ne vienintelis jojo darbas, nėgi so-

Tu nori suprast gyvenimą, suprat aplinkinį pasaulį — skai-tyk t i k r a s i a s knygas.

— Kurgi aš jas gausiu, Abromai?

— Jos didelės, jos šventos. Ne silpniems jos. Kas ne jaučia savyje dvasios jiegų, kas netur tvirtumo, tas neranda jose teisybės. Keno dušia galinga, kas pasirengęs yra už savo brolius gyvastį padėti, — tas jas supras, tam jos parodys gy-venimo kelią.

— Kur tų knygų gauti?

— Kas turi širdį, keno smegenys nemiega, tas randa to-se knygoose netik džiaugsmą, netik suraminimą. Sunkias die-nas vargo ir kapčių, — viską jos duoda savo užkerėta spēka.

— Kur tų knygų gauti?

— Tu tvirtas? Tu nori but žmogum ir gyventi kaip žmogus? Ar tu esi pasirengęs be baimės eiti ten, kur tave nu-ves teisybės šviesa? Ar tu neužmerksi akių prieš jos teip skai-driai žėriančią šviesą?

— Drauge, duok man tas knygas!

Ir bėga per ilgas plačias gatves iš dirbtuvės jaunas dar-bininkas, o jo didelės juodos akys spinda dideliu džiaugsmu. Mieste užimas, grudimasis. Žmonės bėga, eina, važiuoja, skubina, — viskas juda.

Štai jau jis savo kamaraitėj, sklepe. Sėdi kamputyj, — pirštai jo dreba ir smarkiai plakasi širdis. O akys greitai bė-ga per knygą, — t e i s y b ė s k n y g ą.

Valandos lekia. Visi miega.

Chaimas nemiega. Prieš jį atsidengė naujo gyvenimo šaltinis. Nuo akių lyg dangstys koks nupuolė ir skaidri švie-

cijalizmo bei revoliucijos agitacija pasistumės besaugant kitus nuo peržengimo «tiesų». Tiesų niekas tyčia nenori peržengt. Patarčia — iš vienos pusės pamislyt, kaip reikia daugiau surinkti revoliucijos parėmimui aukų, iš kitos — pasirupint gauti žinias iš Europos ir paviršutines apyskaitas mūsų visuomenei apskelbt, kaip aukos tampa suvartojamas. O čia jau nebe nuo šiandien yra darbas varomas teip, kaip visuomenė (šiam atsitikime — Sąjunga) įstatė. Ir atbėgt su kryvulėmis ten, kur dirbasi tiesiai, nėra ko.

RRK. Išdininkas *J.O.Širvydas.*

Nuo redaktoriaus. Drg. Širvydas tikrai tėviškai mane baudžia. Ir turi tiesą: net «du sykiu» perskaitė mano reikalavimą ir negalėjo jo suprast; todėl pavadino tai «vėju», na, ir pučia prieš vėją. Gerai. Bet kodėl da to neužtenka, kad da mane apšaukia «veidmainiu»? Tas jau truputį ir man perskaudu. Bet ką darysi: likučiai fosforo — jie ir veidą gali permaintyt.

Su drg. Širvydu nemisliju vesti polemikos. Ir bereikalo jis apsiima mėn atsakyt už RR. K-tą. Ne drg. Širvydui rašiau, tik RRK-ai. Tiesa, drg. Š., gavęs nuo manęs laišką, kame prašiau, kad malonėtų parašyt kitą straipsnelį į vietą ano nelaimingai užsimitusio (tada but neužsivilkęs vieną savaitę, — ne dvi, kaip drg. Š. neteisingai skelbia), pamislijo — rodos, kad teip, ne kitaip, — kad aš jam jau rengiu baisias

sa šviečia jam toli ir plačiai. Prieš jo akis pasirodė ilgas kelias. Ilgas ir sunkus. Žmonės eina, eina, veržiasi tolyn... Tolyne prie laimės. Žmonės kovoja kits su kitu. Žmonės kenčia, puola, miršta kelyj...

Ir vėl iškyla nauji pulkai, su šviežia drąsa, pribuva naujos spėkos su naujais ginklais. Didelė kova nenustoja. Mainosi kartos, šimtmečiai praeina. O kova darosi vis tvirsesnė, galingesnė, platesnė...

Nauja armija pakyla.

Akise drąsumas liepsnoja. Širdij tvirtumas, valia—plienas. Apimta neapykantos, švento pykčio drąsiai ji žengia prieš savo priešus. Ji kovoja su verguve, su kiekvienu prispaudimu, su kiekviena tamsia spėka, kuri slėgia ir smaigia, ir gyvenimą paverčia į ilgą kančių ir skausmų retėžį.

Ji eina.

Ir dreba žemė nuo jos drąsos. Ir žiba prieš ją vilties žiburys. Geležinėj rankoj žiba geležinė kalavija. Ji vis tolyn žengia keliu laimės link. Ji eina — didelė, nepergalėtina spēka — darbininkų klesa...

...Chaimas skaito. Tyla kamaraitėj. Visur ramu. Jis užsimastė. Laikas bėga. Nauji, neišsakomi jausmai auga jo krutinėj.

Praėjo naktis. Saulė teka. Raudona aušra nušvietė dangų. Rausva šviesa įsiveržė kamaraitėn.

Chaimas pasikėlė. Jis patiesė ranką prie šviesiosios saulės, ir teip ypatingai suskambėjo jaunas jo balsas:

— Narsieji kareiviai, ir aš su jumis!

* * *

kilpas, ir sumanė man užtaisyti sląstas, kad bučia užgėdintas prieš visuomenės veidą: tuo leidžia krivulę per RRK-tą, kad nutartų apie aukų išsiuntimą «visuomenei pranešti» per «Vienybę», nes «Kovos» redakcija tą pranešimą «pametusi». Ir RRK. kreipiasi į «Vienybės» redakciją ir «prašo pranešti visuomenei». Ką RRK. prašė «Vienybės» apie tai pranešti, tai turėjo tiesą. Bet kad tenai jis (komitetas) da paaikino, kad «Kovos» redakcija «pametė» pranešimą, «t o d ė l n o r s š i u o m i v i s u o m e n e i p r a n e š a m a», tai jau čia matomai RRK-tas bando bombarduoti «Kovos» redakciją. Ypatos gali bombarduoti, Sąjungos kunas neges; bet bloga, jeigu Sąjungos įstaigos ima — anot paties drg. Š. — «konspiratyviškai» šaudyti į viena kitą. Dėlto reikalavau ir reikalauju RRK-to pasiaiškino: reikalauju, kad but apskelbtas tas jojo nutarimas, kuriuo jis kreipėsi į «V-bės» redakciją, su tikslu — apskelbti jog «Kovoj» jau negalima visuomenei pranešt apie išsiuntimą aukų, nes ot kokia ten redakcija: pranešimus pameta!

Drg. Širvydas ir RRK-tas turėjo tiesą netikėt, ką aš pranešiau teisingai apie tą nesmagų man «pametimą», gali dagi «veidmainiu» mane už tai apskelbti, bet ir pats RRK-as turės šį sykį perskaitęs suprasti savo pasielgimą ir mano reikalavimą. Reikalauju aš ne kaipo ypata, bet kaipo Sąjungos įstaigos vietininkas ir nieko čia neturiu su atskiriomis ypatomis.

Metai bėga, kaip debesys mėlynu dangum. Kaip debesys, kartais sunkus, juodi, baugus — auksiniais spinduliais apipilti.

Saulėtas pavasario rytas. Šviesos jures saulė siunčia žemei. Jos spinduliai ir į tankią girią įsiskverbė. Drėgnos, sunkios šakos, vėsus oras, drėgna žemė — visur gyvenimas pilnas. Jaunučiai žolynėliai nustebę žiuri į šviesią pasaulę. Žali lapai glaudžiasi prie kits kito ir šlamščia ir šnabžda tarp savęs. Skamba paukštelių dainos, duzgia bitės aplink. Seni medžiai tyloms burzdėdami, linguoja galvoms.

Tarp medžių susirinko keli šimtai žmonių. Jaunų žmonių, pilnų gyvenimo. Veidai linksmų. Akys žiba, judėjimai vikrų. Balti saulės spinduliai gausiai liejasi pro žaliuosius lapus: čia jie nušviečia didžią stipraus vyro stovylą, ten išsipila ant galvos jaunos moteriškės, čia apsupa nubalusį, nuvargintą veidą.

Visi tyli.

Ant išvirtusio medžio stovi Chaimas. Veidas baltas. Akys kibirkštis beria. Jis kalba. Galingai skamba jo balsas. «...Nė maldos, nė prašymai, nė nusizeminimas ar tylėjimas, nė svajonės nepaliuosuos mus iš retėžių. Nė dangaus spēka, nė žemės valdžia, nė turtingieji, nė labdariai neišgelbės mūsų. Gana mums slankioti su užmerktomis akimis. Gana mums nešti žeminantį jungą! Metas suprasti n u o s a v e s spēkas. Turtingieji ir valdžia — parsidavę, aukso dievaičiams tarnauja, jų rankose valdžia ir spēka — įrankis iš mūsų ašarų statyti laimės ir ramumo rumus... Gana! Prieš plėšikų spē-

...

Visi tyli.

Ant išvirtusio medžio stovi Chaimas. Veidas baltas. Akys kibirkštis beria. Jis kalba. Galingai skamba jo balsas. «...Nė maldos, nė prašymai, nė nusizeminimas ar tylėjimas, nė svajonės nepaliuosuos mus iš retėžių. Nė dangaus spēka, nė žemės valdžia, nė turtingieji, nė labdariai neišgelbės mūsų. Gana mums slankioti su užmerktomis akimis. Gana mums nešti žeminantį jungą! Metas suprasti n u o s a v e s spēkas. Turtingieji ir valdžia — parsidavę, aukso dievaičiams tarnauja, jų rankose valdžia ir spēka — įrankis iš mūsų ašarų statyti laimės ir ramumo rumus... Gana! Prieš plėšikų spē-

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

Wilkes Barre, Pa. Čia lietuvių darbininkų judėjimas labai menkas, susipratimas silpnai platinasi ir lietuviai socialistai patekę į tą abelną vangumą. Vienok išgirdę, kad šioje apylinkėje lankosi garsus kalbėtojas, Antonov, draugai parergė lapkričio 1 d. prakalbas, kurios paliko gerą įspūdį. Kalbėjo drg. Antonovas ir Živatkauckas iš Scrantono. Aukų surinkta tik 2.07. Žmonių susirinko tik apie 50, be draugų. Viens draugas prisidėjo prie kuopos.

«Kanklių Aido» knygynas jau valanda laiko kaip gyvuoja ir tarpsta, bet skaitymo vertę mažai kas mūsų žmonių supranta.

A. Valinčius.

Chicago, Ill. Lapkr. 10 d. buvo parengtas balius vietinės 4-tos kp. LSS. Pelnas eis naudai viešo lietuviško knygyno Chicagoj. Žmonių buvo susirinkęs pusėtinai burelis. Tik-tai gaila, kad mūsų draugai, rengdami tokius balius, nepasirupin socialistiškos literatūros; man rodos tokiose vietose būtų geriausia proga pardavinėti žmonėms naudingas knygeles ir laikraščius, bet mūsų draugai apie tai nesirupino. Kaip man kai-kurie draugai pasakojo, buvęs knygis su knygelėmis atėjęs į balių, bet turbūt pabijojo žmonėms rodyti, kad neišpirktų visos jo literatūros... Toks mūsų draugų pasiel-

kas kyla su geležine valia galingos visų prispaustųjų spēkos. Darbininkų armija auga ir tvirtėja. Vis arčiau susijungia eilės. Ir dreba ir vi pa sena, kruvina, paniurus pasaulė.

Teka saulė — laisvės, tikros lygybės, meilės ir teisybės saulė — ta saulė mums kelią apšviečia»...

(Užbaiga bus)

Kaip laivai ant marių.

Kaip laivai ant marių,
Malūnai ant vėjo,
Kovoja prieš audras, bangas;
Teip mes išturėsime,
Nors audros užėjo —
Juk jiegos ir mums atsiras!

J—as.

gimas yra peiktinas: vieton naudingų knygelių nešioja alutį visą vakarą! Buvo ir viens kalbėtojas, drg. J. Jančauskas. Išrodinėjo kapitalistų gspadoravimą Amerikoje ir priežastis «krizį». Kalbėjo ir apie Rusiją ir jos revoliuciją.

S. Strazdas.

New York City. Žmogus gyvendamas ant svieto, vis jiesko geresnio gyvenimo, bet tankiai patinka da didesnės nelaimės.

Martynas Simašius (angliškai rašydavosi Sheman) dirbo «dokuose» (laivų prieplaukoje), bet mažą gaudamas uždarbį, negalėdamas išmaitinti savo šeimos, jieskojo geresnio darbo. Nuėjo į darbo kantorą (office). Gavo darbą. Rugs. 4 d. kompanijos agentai išvežė į Solon, Ohio ant geležkelio dirbt. Kelionė už dyką. Jo pati gauna telegramą, kad 28 d. spalio užmušė jos vyrą traukinys ir jei norinti, kad parvežtų į New Yorką, turi prisiųsti 60 dol. Ta žmonelė nieko nelaukus nuvažiavo pati, ir parsivežė lavoną į New Yorką. Vėlionis prigulėjo prie šv. Jurgio pašelpinės draugystės, Brooklyne. D-tė turėjo palaidoti, kaip pilną savo sąnarį. Bet šv. Jurgio kareiviai atsisako laidoti, — dėlto, kad graborius yra paimtas kitas, ne tas, ką jie norėjo [da turiu pridurti, kad šv. Jurgio d-tės komitetas pasielgė saunoriai — ne sušaukė ekstra mitingo, ir visa draugystė nežinojo apie tai. Ar ne gėda draugystei laikyti tokį komitetą, kuris jos konstituciją laužo ir neprišilaiko žmoniško takto?]. Nusidavė žmonelė prie vietinio klebono kad išduotų raštą, kad būtų leista ant katalikiškų kapinių laidoti. Kunigėlis atsakė, kad nabašninkas neprigulėjęs į parapiją ir kasžin, ar velykinę atlikęs. Nieko nežiurint, tapo palaidotas su daug palydovų ir ant gražių kapų, vadinamų «Alyvų Kalnas», Brooklyne.

Velionis turėjo 35 amžiaus, 8 metai Amerikoje, paėjo iš Kauno gub., Raseinių pav., Tauragės miesto. Buvo doras

Nors audros ir siunta.

Nors audros ir siunta
Aplinkui visur
Ir nor pražudyti visus;
Vienok mes kovosim,
Nebėgsim svetur,
Nors rodo spaudėjai kapus.

J—as.

Šaulių varpas.

Šaulių gi varpas tegaudžia gailiai,
Tein virbėdams į visą kraštą!
Iš miego brolius težadin meiliai;
Tekelia dorą per mokslą, raštą!

Jovaras.

žmogus; prigulėjo prie 52 kuopos L. Soc. Sąjungos. Tai matome, malonūs draugai, koks padėjimas darbininko. Kompanija teisinasi esant nekalta, tai jo paties kaltė, kad jį užmušė; apleido jį ir draugystė, kurios labai jis darbavosi.

Lai buna jam lengva šioji svetima žemelė.

K. Č.

Pittston, Pa. Spalio 27 d. S. Daukanto dr-tė parengė prakalbas. Susirinkimą atidarė J. Čepulis. Kalbėjo J. Makaučkas iš Luzernės, J. Kazakevyčia, vietinis, ir F. Živatkauckas iš Scrantono. Tarpe kalbų buvo ir deklemacijos. Deklema-vojo A. Tolubiūtė, O. Tolubiūtė, F. Jasaičiūtė, Z. Kasiulaitis ir E. Kasiulaičiūtė. Revoliucijos reikalams surinkom 5 dol., kuriuos publika paskyrė LSDP. ir kuriuos pasiunčiam R. R. Komiteto išdininkui.

J. P. Čepulis.

Amsterdam, N.Y. Šitam miestelyj jau nuo keleto metų apsigyveno lietuviai, o paskutiniaisiais laikais tiek jų privažiavo, kad perviršija tukstantį. Bemaž ne visi lietuviai moka skaityti ir rašyti ir supranta apie darbininkų reikalus, bet mažai prisideda prie darbininkų judėjimo. Priežastys tame: saliu-ny išsiplatinimas, neškaitymas šviesių pamokančių laikraščių ir knygų, stoka gerų agitatorių, o didžiausias priešas žmonių susipratimo ir šviesos – lietuvis kunigas Židanavyčia, kuris da tik ketvertas metų atgal atvykęs į Amsterdamą ir jau suspėjo taip aptemdinti žmones. Per pamokslus, ragina žmones užsirašyti laikraštį «Szaltinį» ir dalina atsišaukimus «Szaltinio», o nuo kitų laikraščių labai draudžia.

«Visų šventų» dieną kun. Ž. pavelijo visiems dirbti, bet visus tą dieną uždirbtus centus prisakė «ant bažnyčios» atiduoti. Tu biednas darbininke nors badu dvėsk, bet «ant» bažnyčios atiduok. Jug Dievas pinigų neima, tiktai kunigas, dėl to jis ir šventą dieną pavelijo dirbti.

Dabar, kaip jau žmonių daug privažiavo, pabirkai nekurie sustoja, arba suvis silpnai eina, ir svieto daug atsirado bedarbių, tai kunigas išmislijo jiems pragyvenimą duoti. Liepia žmonėms eiti į jo farmą ir kapus aptaisyti. Prižadėjo mokėti po 1.25 ant dienos. Tai butų gerai, bet jau kyla abejonė, kad kunigas neišlaikys savo prižadėjimo.

Draugas Amsterdamiėtis.

Newark, N.J. Garsusis lietuvių artistas M. Petrauskas 5 spalio surengė operetą «Kaminakrėtis ir Malunininkas». M. Petrauskas, kaip pats dalyvavęs Maskolijos ir Lietuvos revoliucijoje, kad dėl tos priežasties turėjo persikelti į užsienį, neužmiršo ir čia tą baisią kovą už liuositybę ir su ją surištą dailą, šviesą, dorą. Jis sumanė pašvęst savo trusą revoliucijos naudai. Bet... kur jūs, Newarko lietuviai, dingot! Teip daug čia yra apsigyvenusių lietuvių, o susirinko visai nedaug. Jau jeigu neprijaučia revoliucijai, tai, rodos, reikėjo ateit pamatyti ir išgirsti tą lietuviškos dailos darbą. Bet jiems velyk

tegyvuoja smuklės ir tamsybė su senovės papročiais, o ne apšvietimas.

Už tikietus įėjo \$ 41.25; už lekiuojančią pačtą 79c.; par-duota Pikliaus ir Kaminakrėčio berno kostiumai už 90c. — viso labo \$ 42.97. Apmokėjus būtina reikalingas išlaidas, li-ko 3.20. Dėl šitokio mažo pelno gaila tiek daug truso padė-jus. Pinigai perduota Rev. Rėm. Komitetui.

Ir New Britaine (Conn.) buvo tas veikalas statytas re-voliucijos naudai, bet ačių tautiečių ir dvasiškijos karštumui, autorius M. P. iš savo kišenius, kaip girdėt, turėjo uždengti iškaščius.

Philadelphia, Pa. Teip tatai ir mės užgirdome drg. An-tonovo prakalbas. Lapkr. 17 d. 1-ma LSS. kuopa parengė susirinkimą, kur buvo užkviestas kalbėt drg. Antonovas. Nors ir buvo buvę neseniai prakalbos, bet žmonių prisirinko gana apsčiai. Philadelphiečių jau mat toks budas, jeigu da nauji kalbėtojai, negirdėti, tai renkasi. Galima sakyti, kad susirinkusieji pilnai buvo užganėdinti kalbėtoju, kuris pir-mas dar labai aiškiai žmonėms išrodė, kas bus socializmo laikuose. Užkliudė ir moterų klausimą, kurių šiuo kartu bu-vo dikčiai prisirinkę, ir kurios buvo pilnai užganėdintos. Po prakalbų prisirašė 16 naujų sąnarių, tarp jų 8 merginos ir 1 moteris. Taigi dabar mus 1-ma kuopa turi išviso suviršum 100 sąnarių (apie 15 moterų). Aukų surinkta 18.85. Dar kalbėjo vietinis draugas Matulis ir deklamavo V. Patalavy-čius. Teipgi reikia paminėt, kad 1-mos kp. dainininkai dai-navo dainas tarpe prakalbų ir publikai labai patiko, net ant galo dainininkai dainų pastigo.

Prieš prakalbas subatoje (16 lapkr.) atsibuvo balius ir teatras parengtas 1-mos kuopos, kuris gerai nusisekė. Atlošta komedija «Knarkia paliepus». Tikime, kad 1-mos kuopos «Teatro Mylėtojų Grupa» nemiegos ir nenustos veikusi toles-niai. Pelno liko kuopos išdan 56 dol.

Atgaja.

Lawrence, Mass. Drg. F. Jushk. ir V. rašo «Kovos» N 44, jog kooperatyviška dvasia platinasi, o su tuo ir naujas kapitalas kyla siurbimui darbininkų kraujo. Taigi nieks ne-kaltas, net nė milžinas, kurį sutiko drgg. F. Jushk. ir V. Ko-dėl korespondentai nemato šitame darbe atsigynimo nuo siur-bimo darbininkų kraujo? Juk mės, darbininkai, stengiamės rištis į vienybę ir imti į savo rankas kas mums priguli, ir ne-siduoti išnaudoti kitiems.

Rašo apie kokio ten milžino užsipuolimą ant cicilikų ir bedievių. Jokių užsipuolimų nebuvo ir negali buti nuo koo-peratyvų. Aš klausiu drgg. Jushk. ir V. kas Lawrenciuj kė-lė lietuvišką dvasią, kas rengė prakalbas — darbininkiškas ir sociališkas, kas platino socialistišką literatūrą, ar ne tie mil-žinai, nuo kurių ir jie patys tą idėją pasiėmė, o šiandien užsi-pylė akis, apšmeizė tą kooperatyvą (milžiną, kaip jie jį vadi-na). Rašo, jog įkaušę blaivystės skystimo, šaukė: porodykit man laisvę. Ne taip buvo. Buvo užklausta, kokias yra socija-

listų platforma. O tokis cicilikas, neturėdamas supratimo apie socializmą negalėjo atsakyti, tik atsakė: «O kas tau galvoj», ir kitais nepritinkamais žodžiais atrėžė. Ir dėlto turėjo salės prižiūrėtojai pavaryti šalin tokį ciciliką ir jam panašius.

Tikriejie socialistai ne taip elgiasi, kaip pas mus, žinoma, ne visi. Toki cicilikai turėtų daugiau imti studijuoti socializmą. (Tas tiesa — mums visiems tai daryti reikia. Red.). Taigi Lawrencio cicilikai, bukit toliaus išmintingesni, nekaip iki šiol, ir bukit tikri socialistai, o be abejonės turėsit paguodone nuo visų.

J. Pašalietis.

Wilmerding, Pa. Lapkr. 17 d. parengė prakalbas SLA. 42 kuopa. Užkviesta buvo puikiausi kalbėtojai iš apylinkės. A. Keršis atidarė susirinkimą. Kalbėjo F. Bagočius; nupiešė visus vargus ir nelaimės darbininkų ir kaip iš to išsigelbėt, vien tik einant prie socializmo. J. Lukoševičius, per 16 metų buvęs gilumoj Maskolijos, gana aiškiai išparodė visas baisenybes revoliucijos Maskolijoje. A. Virbilauckas, tarnavęs kariumenėj Kaukaze, parodė, kaip kožną kareivį neteisingai prisiegdina ir kaip jis be supratimo žudo nakaltai savo brolius. Publika labai užsiganėdino ta kalba. Toliaus kalbėjo M. Olyta, mergina — revoliucionierė, neseniai pribuvus iš Lietuvos. Ragino žmones skaityti darbininkiškus raštus, o labiausia moterėles lietuviškas, kurios labai toli kulturoj atsilikę; nurodė nedorus pasielgimus ir sarmatino, kad piktžodžiauja ant susipratusių darbininkų. Jos kalba publikai labai patiko. Deklemavo ciles Juzefa Kvedariutė ir J. Kvedariukas. Publika su atyda žiūrėjo į tuos kudikius, kurie taip iš mažens lavinami prie doraus apšvietimo. Aukų surinkta \$ 21.00. Paskirta per pusę: revoliucijai ir literatūros fondu.

B. Kondratavičius.

SKAITLINIŲ LAUKAS.

(Statistika).

Gyvenimo brangumas Japonijoje.

Japonijoje uždariai baisia maži. Per pastaruosius penkerius metus darbininkai, nuskurdę ir negalėdami išgyventi, daug kartų streikavo už algos pakėlimą. Dabar algos pakilusios devynis nuošimčius (9%), t. y. jei pirma buvo 1 doleris, tai dabar 9 centai viršaus. Bet ir tai tik sostapilė, Tokio mieste, o kitur algos da mažiau pakilusios. Taip parodo neseniai pasibaigusi pramonės paroda Tokio mieste. Per tuos penkerius metus valgomų dalykų kaina pakilo nuo 3 iki 74 nuošimčių, arba, imant vidutiniškai, 28 nuošimčius (procentus); aprėdalai pakilo 33 nuošimčius; o randos pakilo net 40 nuošimčių. Tai gi Japonijos darbininkai kaskartas vis labiau išnaudojami. Tai galima parodyt sekančioje lentoje:

	Pakilimo nuošimčiai.
Algos	9
Maistas	28
Aprėdalai	33
Randos (už namus)	40

«Tas reikalingiausių žmonėms dalykų pabrangimas tai yra karės pasekmė, ir dabar mes turime brangiau mokėt už užaugusią karišką spėką» — sako Socialistų Savaitraštis, išeinantis Tokio mieste.

DARBININKO KRONIKA.

Bostono «Socialist Party» kuopa 25 lapkričio parengė didelį susirinkimą, kur buvo pakviestas kalbėti latvys socialdemokratas Ozol, antrosios dūmos atstovas. Jis kalbėjo apie Rusijos padėjimą. (Kuopos sekretorius kreipėsi į «Kovą», prašydamas pagarsint tą susirinkimą, bet buvo pervėlu).

«Rusky Golos v Amer.» rašo, kad rusai krikščionys Amerikoje turi penkias organizacijas, visos pašelpinės, bažnytinės. Tos organizacijos turi iki 1,000 kuopų, o sąnarių — 30,000. Iš Rusijos yra jose nedaugiau kaip 500 žmonių; kiti iš Austrijos, daugiausia. Tų draugų organai: «Pravda» («Rusų brolijų draugijos» (!), «Postup» ir «Samopomoč». Organizacijas veda kunigai, ir visos jos bauriai su viena kita kovoja.

Nuo administracijos.

Su visokiais reikalais reikia kreipti į redakciją šiuo adresu:

«KOVA», S.E. Cor. Moyamensing Ave. and McClellan Str. Philadelphia, Pa.

KRASOS DEŽUTE.

J. Milerui. — Labai smagu girdėt, kad jums iš pirmo sykyo patiko «Kova» ir rodijate ją skaityt visiems lietuviams darbininkams. Tačiau laiško netalpinu. Kiekvienas Sąjungos draugas ir be to priminimo turi žinot savo priedermes ir platint «Kovą».

Eilės nebus sunaudotos šios: J. St-čiaus — «Reik susiprasti»; Z. J. — «Draugams kritusiems už laisvę»; K. A. — «Darbininkų balsas».

J. Ramanauckui, Minersville, Pa. — Konferencijų apgarsinimai būva «Kovoje» paprastai tik po 1 kartą, ir to rodos gali užtekt. Garsinant gi vieno rajono pranešimus daugiau, kaip vieną kartą, reikėtų taip daryti ir su kitais rajonais. Beto, visoki apgarsinimai turi būt siunčiami stačiai «Kovos» adresu.

«Kovai» atsiusti rankraščiai.

Iš Amerikos:

K. Rutkaus — «Koks skirtumas tarp Beer'o ir Mitchellio», «Ka reiskia man gyvenimas» (pagal Jack London).

Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrisai:

Išpildomojo Komiteto:

J. Grinius, 732 8-th Ave., Long Island City, N.Y.

S.Stankevyčius, 60 Wells St., Hartford, Conn.
T.Andziulaitienė, So. E. Cor. 12-th & Ritner St.,
Philadelphia, Pa.

Literatūros Komiteto:

Pirmsėdis, J.Šukys, 87 Grand Str. Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, B.Žiurys, Bx 371. Naugatuck, Conn.
Archiv., J.O. Širvydas, 120-124 Grand Str. Brooklyn, N.Y.
Sekretorius-išdininkas: P.Dubickas, 1418 So. 2-nd Str.
Philadelphia, Pa.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmasėdis, J.ŠUKYS, 87 Grand str., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, J.S.PRUSELAITIS, 17 James st., Waterbury, Conn.
Išdininkas, J.O.ŠIRVYDAS, 120-124 Grand st. Brooklyn, N.Y.

P.S. Susinešant reikaluose LSS. kuopų, pavienių narių, agitacijos reikale, klausiant rodos, siunčiant mėnesines duokles, aukas «Kovos» fondui ir Literatūros fondui ir tt. visados kreipkitės prie sekretoriaus. Jeigu sekretorius neatliktų minėtų uždavinių, paduokit skundą Išpildomamjam Komitetui.

Siunčiant rankraščius, paskirtus išleisti LSS., ir su kitais spaudos literatiškais reikalais, kreiptis prie archyvariaus J.O. Širvydo.

Užsirašydami laikraštį «Kovą» siūzdami prenumeratą už «Kovą» ir su visais kitais reikalais lytiniais «Kovą», rašykit tiesiog «Kovos» adresu.

Sekr. P. Dubickas.

APGARŠINIMAI.

L.S.S. finansu apyskaitos.

Įplaukimai:

Mėnesinių: Chester, Pa. 60c.; Chicago, Ill. 20 kuopa 3.60; Shaft, Pa. 2.60; Allegheny, Pa. 1.80; * Chicago, Ill. 81 kuopa 2.80; Yonkers, N.Y. 6.80; New York, N.Y. 2.20; Worcester, Mass. 5.60; Pana, Ill. 3.20; Springfield, Ill. 11.80; Herrin, Ill. 2.40; Hazleton, Pa. 1.60. *Prenumeratos:* J.Dementis, Melrose Park, Ill. 3.00; J.Vieraišis, Scotland; A.Remeikis, Hazleton, Pa. — po 2.00; J.Lukoševyčius, Philada., Pa. 1.50. P.Puškaitis, Easthampton, Mass.; J.Druskis, Tilton. N.H. — po 1.00; M.A.Ignotas, Philada., Pa. 75c. *Appgarsin.:* 8.80. *Par. «K» NN:* J.Januškevyčius, Bayone, N.J. 1.13; J.Lukoševyčius, Philad. 10c.; J.Dementis, Melrose Park, Ill. 93c.; J.Kaminskas, Pana, Ill. 20c. Už raštus 5.02. Viso 72.43. Buvo 11.85. Viso 84.28.

Išleidimai:

Red. reik.: už laikraščius 22c. *Tekn. «K» dalis:* krasos ženkl. 1.50; važinėjimais 18c.; expresas 2.00; išsiuntinėjimas 2.60; tonas anglių 4.75; * statymas 24.00; spauda 9.52; popiera 28.35. Išleid. LSS. sekr.: išsiuntinėjimas raštų 4.37; važinėjimais 48c. Viso 77.97.

Iėjo	84.28
Išėjo	77.97
Lieka	6.31

„Kovos“ Fondau:

Collinsville, Ill. susirink pas J.Vaitavič 2.90
Buvo 173.07. Viso 175.97

Išleidimai: alga redaktoriui už antrąją pusę spalinio mėn. 30.00
Tą atėmus lieka 145.97

Literatūros Fondan.

Chicago, Ill. 20 kuopa 3.50
Wilmerding, Pa. prakalbose 10.50
Buvo 24.56. Viso 38.56

Išleid.: nupirkta literatūros už 32.50
Tą atėmus lieka 6.06

Užvedimui pašalinių darbų paskolinta: 456.05

Išleid.: statymas pašalinių darbų 12.00
Tą atėmus lieka 444.05

L.S.S. Sekr. P. Dubickas.

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Pittsburg, Pa. per F.Bagočių	9.00
McKees Rocks, Pa. per J.Lukoševyčių	31.85
Buvo	274.90
Viso	315.75

Atitaisymas klaidos: 46 N «Kovos» nepatėmyta korekta: pagarsinta auka Ripulio iš Chicago, Ill. 2.20, turi būt 2.00.

Rev. Rėm. Komiteto Išdininkas

J.O.Širvydas,

Aukos Rutkaus brošiūrei:

Worcester, Mass.: V.Narijauckas 50c.	A.Gielgota, J.Baltušis — po 25c.	Viso 1.00
Grand Rapids, Mich.: T.Kleševyčius 1.00.	F.Staukus 50c.	
Philadelphia, Pa. privatiškam susirinkime pas J.Bielskį:		
A.Bernotas 50c.	P.Balzaris 30c.	J.Velykienė 25c.
K.Velykis, A.Velykintė, A.Balzaris, V.Balčiunas, V.Prelkštas — po 10c.		Viso 1.55
Buvo	43.15	Viso 47.20

Nauji atsisaukimai.

LSS. Mass. Rajonas išleido atsisaukimą į žmones, labai užimančiai parašyta. Prekę: vienas už 2c., šimtas už 35c. Galima gauti po šiais adresais: J.RAULINAITIS, 28 W. Broadway, So. Boston, Mass. J.DANILAVYČIUS, 32 Linden Str., W.Lynn, Mass. (48

Nukentėjusiems už laisvę.

LSS. Mass. Rajonas sutvėrė darbo pašelpos biurą tokiems, kurie bus priversti Rusijos valdžios prasišaliuti. Biuras stengsis parūpinti jiems darbą ir šelpt juos medgiškai pagal išgalę. Biuras šelpis tik tokius, kurie turės paliudijimą apie save iš LSDP. arba iš kitų žinomų draugų. — Norėdami susinešt adrisuokite: J.Raulinaitis, 18 National Str. So. Boston, Mass.

Skaitykite ir platinkit socialistiškų raštus.

«Kovos» redakcijoj galima gauti šios knygelės:

Politiškas minių streikas. Sutaieš A.J. Kūdikių vergija „laisvoje“ Amerikoj. Sutaieš pagal J.Spargo J.Širvydas.	Kaina 5c.
Kaip aš tapau milijonierium. Pagal W.A. Corey sutaieš K.Rutkus.	„ 5c.
	„ 10c.

Socializmo A-B-C. Pagal H.P. Moyer sutaieš J. O.Širvydas.	„ 10c.
Agitatorius. Sutaieš pagal svetimus autorius K. Rutkus.	„ 10c.
Paskutinė banga. Parašė Br. Vargšas.	„ 10c.
Dėlko žmogus lieja prakaitą. Pagal F.D. sutaieš J.O.Širvydas.	„ 10c.
Revoliucija. Jos prasmė, priešastys ir pamatas. Parašė J.Baltrušaitis.	„ 10c.
Socializmas ir darbininkiškasis klausimas. Parašė kun. Th. McGrady. Vertė F.M.	„ 10c.
Intekmė socialistų sąlygų ant visų kultūros sąkų. Parašė J.Stern. Vertė J.Šidaras.	„ 15c.
Kaip kunigas vėrto socialdemokratu. Par. Gerė iš istorijos kaimiečių kovos su ponais. Sutaieš Varguolių Bičiūnai.	„ 7c.
Mūsų dielės. Parašė Žmogus.	„ 10c.
Ar socialistas gali būti kataliku? Par. Žmogus	„ 10c.
Sutrumpinkim darbo laiką!	„ 8c.
Apie turų išdirbimą. Parašė Schram. Vertė S.M. Vyskupas Myriel ir konvencionalistas. Victor Hugo. Sutaieš J.Baltrušaitis.	„ 35c.
Kunigija ir svietiška valdžia. Sutaieš Medekša.	„ 8c.
Puota. Parašė Bijunas.	„ 15c.
Kur mūsų išganymas? Sutaieš P.Daujotas.	„ 10c.
Baudžiava Lietuvoje. Parašė Žmogus.	„ 25c.
Eilės Pranciškaus Valčiūčio.	„ 15c.
Ponas ir bernas. Parašė gr. L.Tolstoj. Vertė J. Beržinis.	„ 50c.
Sidabrin's kryželis. Eugenijus Sue. Vertė J.Laukis.	„ 15c.
Po priedanga šventenybės. E.Posteri. Vertė K.—tis.	„ 50c.
Aukos karės Dievui. Parašė Jonas Gražys.	„ 25c.
Dilgėlių žiedai.	„ 10c.
Užmušimas caro Aleksandro II. Parašė Jonas Gražys.	„ 15c.
Dvynai vagių. Parašė kun. V.Dembkis.	„ 15c.
Imtynės varguolių su bagočiais.	„ 25c.
Kantiškos apie peklos kančias. Parašė Liepukas.	„ 10c.

Pinigus iki dolerio galima siūsti krasos ženkliams. Agentams nuleidžiamas 35%. Reikaludami knygų adrisuokite:

P. Dubickas,

Cor. Moyamensing Ave. and McClellan Str
PHILADELPHIA, PA.

Pittsburgiečiam.

6 kuopa LSS. parengia prakalbas 1 d. gruodžio (December), salėje Guttendorf Hotel, kertė 22nd ir Carson st. SS., netoli lietuviškos bažnyčios, ant virsaus, iš 22-os gatvės įeinant. Prsidės 2 val. po piet. Kalbės Marija Olita ir kiti. Bus išsidalinimas rolių lošimui teatro. Driagai pribukit ir atsiveskit norinčius prisirašyt prie LSS.

KOMITETAS.

AGENTAI „KOVOS”.

W. Quesal, 144 Herriot st.	Yonkers, N.Y.
F. Bagočius 148 Ohio st.	Mc Kees Rocks, Pa.
J. Želvis, 711 W. Lombard St.	Baltimore, Md.
A. Kalinauskas, 4459 So. Honore st.	Chicago, Ill.
M.A. IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st.	Philadelphia Pa.
E. FROOMES, 73 Grand str.	Brooklyn, N.Y.
F. NARVYDAS, 544 W. 49-th str.	New York, N.Y.
J. STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st.	Allegheny, Pa.
A. STANELIS, 74 West st.	Newark, N.J.
J. ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave.	Springfield, Ill.
A. D ir žulaitis, 155 Metropolitan av.	Brooklyn, N.Y.
T. K ubilsk y, 66 Porter ave.	Brocton, Mass
J. Keršis, Box 323	Wilmerding, Pa.
J. Luiza, 22 So Green st.	Baltimore, Md.
V. Kvedera, 512 W. Barre st.	Baltimore, Md.
P. Kačiulis, 512 w. Barre st.	Baltimore, Md.
J. Matulis, 108 Grand st.	Brooklyn, N.Y.
A. D umbris, Box 512	Melrose Park, Ill.
P.M. Kaitis, 221 Wabansia Ave., Cor. Marshfield, N. Side,	Chicago, Ill.
S. STANKEVYCIUS, 60 Wells st.	Hartford, Conn.
Ch. MAJAUSKAS, Box 413.	Westville, Ill.
B. Kondratavyčius, Box 659	Wilmerding, Pa.
J. Vaitkevychė, 40 Walnut st.	New Haven, Conn
J. Jasulevyčius, Bx 6	Minersville, Pa.
P. Meškiniš, 775 N. Montello st.	Montello, Mass.
P. Norkus, 255 River st.	Paterson, N. J.
A. Kašuba, 129 Joseph ave.	Rochester, N.Y.
J. Lukoševičius, S.E. Cor. 12th & Ritner st.	Phila., Pa.

Kas užsirašys «Dilgėles»

per šį mėnesį, gaus priedų puikią knygelę «Mikės valdinių poteriai» su giesmėmis, eilėmis ir paveikslais. «Dilgėles» — juokų ir satyros laikraštis, išėina syki kas mėnuo, su paveikslais. Kaštuoja per metus 1 dolerį.

Adrisas:— «DILGĖLĖS»,
1418 So. 2nd st. Philadelphia, Pa. (7)

German Stomach Bitters.

(Vokiškasis skilvio kartusis vynas)

Prašalina skilvio nežilbėjimą, vidurių užkietėjimą, prie tvarą, galvos skaudėjimą, karštį, svaigulį ir kitas negales, paeinančias nuo skilvio.

Bonka 30 centų. Sutaisë Aptiekorius

E. W. Cilas

SE. Cor. 2nd & Federal st. PHILADELPHIA, Pa. (41)

Nepraleiskit geros progos.

Parduodu drukuojamą mašiną; raldžių yra 12 rūšių ir viel itaisymai reikalingi drukavimui. Spauzdinti galima knygas ir kitokius darbus. Viso yra vertės už \$ 125.00; parsiduoda tik už \$ 60.00. Pasiskubinkit atsišaukt šiuo adresu:

J. M. Jasulevyčius,
Box 6, Minersville, Pa. (49)

Kataliogas

Sztuku arba Magijos No. 1. DYKAI.

Szitam kataloge telpa geriausios Magiszkos Sztukos. Kas prisius savo adresa ir už 2c stempa tas gaus Sztuku Katalioga Dykai. Adresas:

H. I. SMITH
84 Washington St. R. 21-22 CHICAGO, ILL.

Socialistu-Revoliucionieriu knygnas.

Galima gauti įvairiausių progresyviškų rusiškų knygų už labai prieinamą prekę redakcijoje laikraščio «WAHRHEIT»,
[48] **328 So. 5-th St.** Philada., Pa.

Lietuviškos Literatūros Agentura.

Visos knygos Lietuviškoj kalboj ėsančios yra gaunamos, teipgi užrašinėju visus liet. laikraščius. Kiekvienu sykiu duodu knygas dovenų. Atsiliepk katalogų, įdėdams už 2c. markę. Knygnams sutaisau knygas, apdarau ir suregystravoj. Kreipkities visad pas savo draugą mokslaeivį.

Pusę pelno nuo knygų kas mėnesi priduosiu LSPA. Literatūros Fondui.

Fortunatas J. Bagorius.

Box 1399 Pittsburg, Pa.

Keystone Phone Main 14—28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VIŠIEMS ŽINOMAS

Dr. Philip Rovno,
423 Pine St. Philadelphia.

PRIIMAMOSIOS VALANDOS:
Iki 10 išryto
Nuo 2 iki 3 po pietų
Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

KAS DAR NEBUVO PASMANĖ NUSITRAUKT

Fotografiju

Tai labai didelę klaidą padarė, nes niekas teip pigiai ir puikiai negali nutraukt. Eidami kur nors pas nežinomus tikrai pinigūs mokate, neturėdami jokio užganėdinimo. Kas tik ikišiol nustraukė pas manę fotografiją, yra užganėditas mano darbu. Norintieji mokintis fotogr. amato, lai atsišaukia pas mane

Juozas Szukis

500 So. 2-nd st. Philadelphia, Pa. [48]

VIŠIEMS ŽINOMAS SALIUNAS

JOHN D. BROWN.

Skaniausis miežinis alus, geriausė degtinė ir vynas.

**N. W. cor. 2-nd & Monroe St's,
Philadelphia, P**

**Shepherd's
APTIEKA**

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str.
Philadelphia, Pa.

**Ant Akmenu
Railroad Laikrodėlis**

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur, vartojamas geležinkelio tarnų, kaipo geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m.

Šį laikrodėlį pasiūsiu C.D.O. ant kiekvieno adreso, su pavėjimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimokėk expresui \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai gražų lencifėlį su kompasu dykai.

**EXCELSIOR WATCH CO.,
902 Central Bank Bldg., Chicago.**

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakordžių ir siuntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Teipgi turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis

221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

50,000 KNYGELIŲ DYKAI PER PAČTA PASLAPTINES VYRŲ LYGOS

Šitoje knygoje tialpa daugelis paveikslų ir tapati yra tiesiu mokslo šaltiniu senų ir jaunų vyrų, kurie kenčia lytiškus nusilpnėjimus, patrotyima vyriškumo, nerviškas lygas, kraujo užnuodijimą, lytiškų sarnarių pullavimą ar triperį, skilvio, inkstų, kepenių ir puslės lygas. Šita knyga jums išaiškins, kaip nuo jų galima išsigydyti namieje greitai ir pasekmingai. Rašome pacientams jų pačių kalboje. Rašyk mums Lietuviškai.

RODA DYKAI. Urėdiškos valandos nuo 9 iki 5; nedėliomis nuo 9 iki 12.

DR. JOS. LISTER C.
40 Dearborn Street. La. 7
CHICAGO, ILL., U. S. A.

„Kova“

Išėina kas pėtnyčia. Prenumera į visas dalis svieto:

metams	\$ 2.00	„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 1415 So. 2-nd Str. Phila. Pa.	
pusemečiui	\$ 1.00	Subscription rates:	
Apgarsinimų prekė:		One year in all parts of the world,	\$ 2.00;
Syklus už colį 50c. per mėnesį 1.00;		Six months	\$ 1.00.
per metus 10.00		Advertisement rates on application.	

Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, adresuokite:

«KOVA», S E. Cor. Moyamensing Ave. and
McClellan Str. Philadelphia, Pa.

P. Y. OBIECUNAS.

19 & CARSON ST.

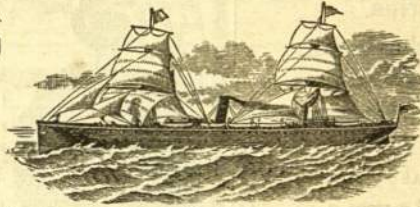
S.S. PITTSBURG, PA.

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA
su kapitulu \$ 75.000.000

Suorganizuota ir čarterinta kalpo

All Nations Deposit
Bank.

(Visų Tautų Banka)

Mūsų banka yra viena iš tvirčiausių Šv. Valstijose, čarteriuota, esanti po kontrole Valstijos rando ir per tai pilnai užtikrinanti. Priima pinigus užsiėdijimui ir moka kevirtą procentą. Parduoda laivakortes ant geriausių linijų ir siunčia pinigus į visas dalis svieto. Padaro davlernastis atlikimui visokių reikalų su valdžia Rusijos. Išmaito visokius pinigus ant merikoniskų arba kitokių. Daro apsergėjimus nuo ugnies ant visų daiktų ir t.t. Pinigus dėl suėdijimo galit prisijst pačo Money Order'iu arba Expresso Co., o tuojaus bus išsiųstos bankavos knygtės.

«RAISTAS» -- («The Jungle»).

Toji pagarsėjusioji knyga jau spaudoje ir netrukus bus užbaigta. Knyga parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininku, p. Upton Sinclair ir išversta geroj ir suprantamoj lietuviškoj kalboje.

«Raistas» jau išversta į 18 visokių kalbų, tas parodo kaip ji yra pageidaujama. Ji sujudino visuomenę, o Washingtono valdžia persigando nuo knygos «Raistas». Lietuviams tuom žingeidesnė ta knyga, jogei aprašytas lietuvių gyvenimas, parodant su visoms smulkmenoms, kaip juos visi išnaudoja, lygiai zerkole permatoma vienu vargai, kitų linksmybės.

Toje knygoje aprašyta mėsos trustas, kaip nuodina visuomenę ir kaip prie mėsos kobiauriausius dalykus primaišo, kad tik daugiau uždirbti. Knyga faktiškai parodo visą dabartinę sukybių ir skriaudimų sistemą, ir į ką ji paverčia žmones, kuriems iš savo rankų darbo reikia užsilaikyti. Ji parodo, ką nukenčia moteris darbavietėse, kaip jos tampa sužagamos ir kaip ne tik pavienių ypatų, bet ir visų šeimynų gyvenimai buna suardyti ir kad paleistuvystė ir kiti nelaimingi apsireiškimai pasaulėje, tai tik pasekmė dabartinio nelemto surėdymo.

«Raistas» naudinga perskaityt visiems, o ypač labai naudinga kalbėtojams.

«Raistas» tai didelė knyga ir bus tikras papuošimas lietuviškoj literaturoje, kaip netrukus bus užbaigta kaštuos kaip ir angliškas originalas 1 dol. 50c., bet kurie dabar prisijst tik VIENĄ DOLERĮ, apturės tą svarbų veikalą t.y. PIGIAU. Vietiniai gali «Vienybės» redakcijoj užsirašyti, 120-124 Grand str. Brooklyn, N.Y. Rašant iš toliau reikia adresuoti ant išleistojaus vardo taip:

J. Naujokas, Sta. Madison Sq., bx 157, New York City, N.Y.

Be sveikatos nera laimes!

The COLLINS New York Medical Institutas

per daugel metų gyvuojantis, kuriame daktarų patyrimai turi didelį pasisekimą ir paimimą visokių ligų, kokio jos skyriaus ar vardo nebūtų, o ypatingai su geriausia pasekme ir pasisventimu išgydo užsendintas ligas bei visokias silpybes vyrų ir moterų.

Tas Institutas kasdien apturi didelę daugybę nū išgydytų padėkavonių iš visų kraštų Amerikos.

Rodijama visiems, kurie varginami yra ligoms bei nesveikumis, o nieks neįstengs išgydyt, kad kreiptųsi į šitą INSTITUTA, tai apturės teisingus, grynus gerus vaistus ir pagelbės sveikatai. Su vaistais drauge reikalingus pamokinius per laišką (lietuviškai), kaip reikia apsieiti, taip pat išaiškinimus apie ligą.

Iš daugelio padėkavonių, kurie yra pilnai išgydyti, čia, delei mažumo vietos, talpiname nors vieną:

Garbingas Collins New York Medical Insritutas!

Prašau priimt širdingą padėkavonę (kurią gali ir pagarsint) už pagelbą sveikatai. Kad metus sirgau ir daug visokių daktarų perleidau, bet negelbėjo ir tik labiau puoliau ant sveikatos. Po visokio gydymo, atsiskaučiau pas Jumis aprašant ligą: skaudėjimą krūtiniš ir pečių, rankų, kojų ir kitas dalis kūno, nusilpnėjimą visam, kaip kosėjimą ir skrepliaų mą, galvos skaudėjimą, svalgimą, vidurių nedarimą,— tai per Jus išmintingą gydymą ir gerus vaistus, kuriuos man prisuntėt ir suvartoju, pasilikau visai sveikas, už tai nužemintai dėkavoju. Galia, kad iš kart prie Jus nesiskaučiau. Su godone M. Fortunas, 110 Park str., Butte, Mont.

Tūkstančius tokių padėkavonių galima perstatyt.

JAUSDAMI NESVEIKUMA neatidėliojant atsiskaukit, kaip asabiškai, taip rašant (lietuviškai) ligos praeitį ir dabartinį stovį. Ką ekauda, arba kokia liga kaip senel eergate, ar gydeisi pirmiau kur, kiek turit metų amžiaus, vyras ar moteris, vedęs ar ne, ir viską tą, ką jauti sau kenkiančio sveikata. Adrisuokit:

The Collins N.Y. Medical Institute

Dr. R. MIELKE, Medical Direktor.

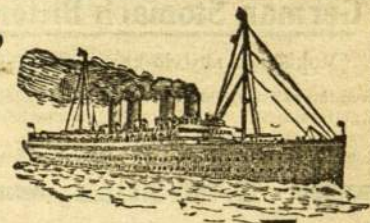
140 W. 34 st. (arti Broadway) New York, N.Y.

Atsilankanti į Ofisą priimami nuo 10 išryto iki 1 ir nuo 2 iki 5 val. po piet.
Šventadieniais išryto 10 iki 1 val. po piet.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaito pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

GRAMATIKA angliszkos kalbos.

Su ištarimu klekvienu angliško žodžio lietuviškai, k.t. be asst [byet] šveris; eigt [eit] aštuoni; eye [ai] akis ir t.t. 174 pusl. Su prisilintimu..... \$ 1.25

Vaiku Draugas arba kaip išmokyti skaityt ir rašyt be mokytojo. 222 brozėliai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 235. Puslapių 64. Su prisilintimu..... 15c

Naujas Budas išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyt. be pagalbos mokytojaus. 24 ps. 10c. Pinigus siųst per „Money Order“ po adresu:

P. Mikolainis, Box 62 New York.